

Lunds universitet

Historiska institutionen

HISK01

Handledare: Marie Lindstedt Cronberg

Seminarieledare: Wiebke Kolbe

Uppsattsseminarium: torsdag 15 januari 2015, kl. 13:15-15:00, LUX B: 352

HT – 2014

Manligt umgänge till salu

En artikelstudie om manlig heterosexuell och homosexuell
prostitution mellan åren 1993 – 2013

Johan Gustafsson Ryderup

Lunds universitet

Historiska institutionen

HISK01

Handledare: Marie Lindstedt Cronberg

Seminarieledare: Wiebke Kolbe

Uppsattsseminarium: torsdag 15 januari 2015, kl. 13:15-15:00, LUX B: 352

HT – 2014

TACK!

Jag vill passa på att rikta ett innerligt tack till min handledare Marie Lindstedt Cronberg. Under de här månaderna hann det bli många givande och stöttande samtal, ett flertal goda råd samt både rättvis och konstruktiv kritik. Jag vill också passa på att tacka min flickvän Malin, min katt Dunis och övriga släkt och vänner.

Johan Gustafsson Ryderup

januari 2015

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Presentation av ämnet	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Det teoretiska ramverket	3
1.3.1 Medias påverkan och socialkonstruktivism.....	3
1.3.2 Connells genuslära.....	5
1.3.3 Yvonne Hirdmans systemteori.....	7
1.4 Material och metod	8
1.4.1 Källmaterial och metodologiska överväganden.....	8
1.4.2 Avgränsningar.....	10
1.4.3 Disposition	10
2 Forskningsöversikt och historisk bakgrund	11
2.1 Prostitutionen och utredningarna	11
2.1.1 Synsättet utmanas	17
2.1.2 Ny insikt om manlig prostitution på frammarsch?	19
3 Analys	24
3.1 Artiklar under 20 år.....	24
3.2 Heterosexuell prostitution.....	24
3.2.1 Artiklarna	24
3.3 Sammanfattning	35
3.4 Homosexuell prostitution.....	38
3.5 Sammanfattning	55
4 Slutsatser och Slutdiskussion	59
5 Litteraturförteckning	66

1 Inledning

1.1 Presentation av ämnet

Han halvligger med benen brett isär. Håret är kammat och munnen har en leendeliknande rörelse. Jeansen sitter tajt. Rubriken på artikeln är något i stil med "Han säljer sig på EBAY". I brödtexten kan vi läsa om hur den här personen äntligen börjat ta tag i sitt liv. Från att ha mest varit inomhus och spelat TV-spel har han nu, enligt författaren, insett att det är dags för en förändring. Han har släppt handkontrollen, klippt sig och beslutat sig för att börja träffa tjejer. Inte nog med det han har också valt att sälja ut sin oskuld på Ebay. Artikeln är skriven med mycket humor och den bild som författaren tycks vilja förmedla är: "Detta är ju lite kul!"

Det är många år sedan jag läste denna artikel, kanske var det under 2007–2008 någon gång... (tiden går ju så fort när man närmar sig 30). Jag reagerade inte så mycket på den då men i efterhand har tanken ofta slagit mig: Hade artikeln skrivits på samma sätt om det var en blond tjej som sålde ut sin oskuld? Och är det inte egentligen prostitution? Han tar betalt för sex, med Ebay som hallick, och ändå är det bara lite "skoj".

Jag flyttar mig nu framåt i tiden, kanske inte ens ett år från dagens datum som är den 12 maj 2014 när detta skrivs. På TV:n har Åsa Linderborg gjort sig bekväm i tittarsofforna. Det som debatteras är en svensk känd författarinns bekännelse om när hon på 1980-talet gick ut och bekände att hon åkte till Afrika för att skaffa sig sexuella förbindelser med män. Hon och programledaren diskuterar om hur starka reaktionerna blev. Men Åsa Linderborg menar inte att detta beror på det moraliskt förkastliga i att utnyttja fattiga män för sexuella tjänster. Istället handlade reaktionerna om strukturerna i samhället – enligt henne blev nämligen reaktionerna starka på grund av att det handlade om kvinnlig frigörelse. Och det tålde inte det patriarkala 80-talet.

Detta är enligt mig exempel på att mäns och kvinnors handlingar bedöms olika på grund av könstillhörigheten. Vi kan hitta ett flertal andra exempel: Hade män som åkt till Asien för att ha sex hamnat på bästa sändningstid i TV-programmet Outsiders eller är det bara fyra finskbrytande damer som gör det? Och varför blir det ibland show och ibland fördömanden? Efter att ha funderat lite på de här frågorna kom jag in på manlig prostitution. Om vi tittar på prostitution så säger lagen att det är olagligt att betala någon för sexuella tjänster. Det behöver inte handla om kontanter, att ge en resa i utbyte mot sex är också olagligt. Dock är det helt lagligt att sälja sexuella tjänster. Anledningen till att det är fullt lagligt att sälja sex är att

säljaren (läs kvinnan) uppfattas som ett offer. Och ett offer ska inte kriminaliseras – utan förövaren (läs mannen). Många skulle säga att det handlar om män som köper kvinnor. Men givetvis är det logiskt: Det är ju bara en försumbar del av männen som säljer. Prostitution är ju ett kvinnoproblem, eller? I Sverige var det nästan tredubbelt så många killar som tjejer i åldrarna 16–25 år som sålt sex år 2012.¹ Redan 1996 fick man fram siffror att fler män än kvinnor sålde sex.² Ändå är det många som överhuvudtaget inte har någon aning om det. Varför är det så? Utifrån dessa tankar, som tycks återspegla samhällets föreställningar om män och kvinnors sexualitet, valde jag att skriva om just manlig prostitution.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att studera manlig prostitution så som den framträder i svensk dagspress under perioden 1993–2013 och därvid jämföra manlig heterosexuell och homosexuell prostitution.

Mina övergripande frågeställningar är följande:

- Vilken bild av manlig heterosexuell prostitution kommer fram i artiklarna. Vilka utmärkande drag eller komplexitet ser vi inom denna grupp?
- Vilken bild av manlig homosexuell prostitution kommer fram i artiklarna? Vilka utmärkande drag eller komplexitet ser vi inom denna grupp?
- Vilka likheter och skillnader ser vi mellan den homosexuella prostitutionen och den heterosexuella prostitutionen? Vilken förklaring ger Connell och Hirdmans genusteori till dessa eventuella skillnader?

För att undersöka ”vilken bild” som kommer fram för respektive grupp kommer jag att lägga fokus på följande underfrågor: Hur ser männen på sig själva? Hur beskriver de sin situation och upplevelser av att sälja sex? Väljer de att hålla sexsäljandet hemligt eller är de öppna med det? Varför börjar de sälja sex? Hur ser/såg deras uppväxt ut? I vilka åldrar började de? Vad sägs om deras kunder?

¹ Brevinge, N. (2013-07-30). 1 av 9 killar hade sålt sex – resultatet i en stor studie av män som har sex med män, *Göteborgsposten*, s.4–5.

² Detta fastslogs redan i rapporten Sex i Sverige: om sexuallivet i Sverige 1996, se Lewin, Bo & Fugl-Meyer, Kerstin (red.), *Sex i Sverige: om sexuallivet i Sverige 1996*, 3. uppl., Folkhälsoinstitutet, Stockholm, 1998

Undersökningen är en artikelstudie där fokus är en jämförelse mellan heterosexuell och homosexuell prostitution, vilket gör att det också är en komparativ studie. Dock innehåller den också diskursiva inslag. En diskurs, vilket jag kommer beskriva ytterligare i teoriavsnittet, kan sägas vara en reglerad samtalsprocedur vars innehåll styrs av historiskt och kulturellt givna regler. Dessa talordningar och ”logiker” bestämmer gränserna för vad som är socialt och kulturellt accepterat, normalt, onormalt, fult eller snyggt etc.³ Tidningsartiklar och utredningar förhåller sig också till dessa regler och reproducerar denna samtalsprocedur.

1.3 Det teoretiska ramverket

1.3.1 Medias påverkan och socialkonstruktivism

Studien använder tidningsartiklar som material. I vilken grad påverkar medierepresentationer sina läsare? Den frågan ställer även Helena Hill i sitt kapitel i antologin *Kvinnorna gör mannen* och frågan blir givetvis relevant för min studie. Hon kommer här in på medieforskaren David Gauntlett som menar att det måste göras en mer komplex analys av medias påverkan och att media, såsom dagstidningar och veckotidningar, är betydelsefulla för vår identitetskonstruktion.⁴ Vidare menar Anja Hirdman, i sin avhandling *Tilltalande bilder*, att medierepresentationer är en del av vår verklighet och att de inte bara återger idéer om kvinnor och män utan också är med och skapar dem.⁵ Bland annat skriver hon: ”här produceras, inte minst, föreställningar om vad som utgör, eller bör utgöra ’kvinnligt’ respektive ’manligt’ och hur vi ska förstå dem i förhållande till varandra”.⁶ Jag håller med om detta och är därför av åsikten att en artikel inte kan reduceras till en författares ord. Istället ser jag det som att hans språk förmedlar något ”mer”. Detta ”mer” skulle kunna vara just ett system av förutsättningar och uppfattningar. Författarnas sätt att förmedla sitt budskap kan inte isoleras från det samhälle vi lever i – alltså från den samhällsdiskurs som råder. Precis detta är Foucault inne på när han menar att vi inte kan lyfta oss ur den rådande (samhälls-)diskursen – vilken också reproducerar maktrelationer. Vad är tillåtet och accepterat att skriva

³ Börjesson, Mats, *Diskurser och konstruktioner: en sorts metabok*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.19 - 21

⁴ Hill, Helena, ”Jämställd men könlös. Kvinnors konstruktion av maskulinitet i svensk 1980-talspress”: Fjelkestam, Kristina, Hill, Helena & Tjeder, David” (red): *Kvinnorna gör mannen: maskulinitetskonstruktioner i kvinnors text och bild 1500-2000*, Makadam, Göteborg, 2013 s. 115.

⁵ Hirdman, Anja, *Tilltalande bilder: genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib aktuellt*, [Ny utg.], Atlas, Stockholm, 2006, s. 14.

⁶ Hirdman 2006:8.

och vad är desto mer kontroversiellt? Varför tas vissa ämnen upp just vid de valda tidpunkterna? Varför ses prostitutionen som ett problem? Hur ser den dominerade samtalsordningen ut? Förändras den? Dessa frågor är värda att ha i åtanke när jag analyserar artiklarna och just därför – att jag ser artiklarna som en produkt som ej är avskild från läsarna och samhället – kan de besvara mina frågor.

Min forskning kan placeras i den konstruktivistiska forskningstraditionen. Frågan hur (och inte bara vad) är intressant. Søren Wenneberg skriver om socialkonstruktivism, att ”Den blir fascinerande som förklaringsmodell först då den bryter mot traditionella föreställningar om att den del av den sociala verkligheten man vill studera skulle vara ett uttryck för något naturligt”.⁷ Jag menar att detta ger en bra bild om vad socialkonstruktivism som kritiskt perspektiv faktiskt går ut på: Att avslöja att något som på ytan ter sig som naturligt, eller som ett resultat av en naturlig utveckling, faktiskt inte är det. Den blir en kritisk kraft då den inte tar det direkta eller omedelbara för givet. Wenneberg beskriver det som att det omedelbart givna är ett ”bländverk” där verkligheten finns bakom.⁸ Samhället som sådant är en värld av innebörder, där olika kulturella system vilar på specifika sociala intressen vilka har vuxit fram i en historisk kontext.⁹ Innebörden av genus och kategorier som ”man” och ”kvinna” kan kopplas till ett sådant resonemang.

Teorierna som jag valt för min analys har fokus på hierarkier mellan olika maskuliniteter och mellan olika kön, jämte ett maktperspektiv. Poängen med teorierna är bland annat att visa att det inte bara finns en sorts maskulinitet. Också mellan män – precis som mellan en kvinna och man – finns under- och överordningar. Under arbetes gång är det ett bestämt teoretiskt perspektiv samt två teoretiker som varit av intresse: nämligen socialkonstruktivismen och teoretikerna Raywin (tidigare Robert) Connell och Yvonne Hirdman. Det konstruktivistiska perspektivet blir ett angreppssätt som styr mitt sätt att närma mig källmaterialet medan teorierna spelar en större roll i själva tolkningen av materialet – de agerar verktyg och draghjälp. Man kan också beskriva det som att perspektivet och teorin befinner sig på olika abstraktionsnivåer, där socialkonstruktivismen är min grundhållning och har en förhållandevis

⁷ Wenneberg, Søren Barlebo, *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*, 2. uppl., Liber, Malmö, 2010, s. 58.

⁸ Wenneberg 2010:10.

⁹ Connell, Raewyn, *Om genus*, 2., utvidgade och omarb. uppl., Daidalos, Göteborg, 2009, s. 115.

hög abstraktionsnivå medan teorierna har en lägre. Av den anledningen anser jag att denna kombination både är fruktbar och görbar.

1.3.2 Connells genuslära

Den australiensiske sociologen och manlighetsforskaren R. W Connell kan sägas representera ett konstruktivistiskt synsätt tillsammans med forskare som Lynne Segal, Victor Seider etc.¹⁰ Fokus ligger på att manligt och kvinnligt beteende är skapat i ett kulturellt och socialt sammanhang och inte determinerat av vår biologiska kropp. Det medför en dynamisk syn på maskulinitet och feminitet, den varierar i styrka både över tid och i olika rum – vilka både kan vara globala, regionala, lokala eller privata. Kategorier som ”kvinna” och ”man” en produkt av en historisk process som hänvisar till ett jättelikt system av uppfattningar, anspelningar och förutsättningar.¹¹

Jag är inspirerad av Connells tredelade modell för genusstrukturen där hon särskiljer relationer byggda på:

- *Makt*: Den grundläggande tanken för relationer som bygger på *makt* är att samhällsstrukturen består av en manlig överordning och en kvinnlig underordning, dock möts denna struktur av ständigt motstånd. Ojämlikheten finns också inom manliga grupper, exempelvis mellan heterosexuella (överordnade) och homosexuella (underordnade) eller mellan barn och vuxna.¹²
- *Produktion*: Tar upp arbete och ett grundantagande är att det inte är en tillfällighet att det är män som kontrollerar de stora bolagen och de stora privata förmögenheterna. Detta är en del av maskulinitetens sociala konstruktion.¹³ Denna uppdelning medför att män förväntas vilja vara i en offentlig arena och att kvinnor vänder sig mot den privata arenan. Detta leder till att man som man får svårare att legitimera sin position i hemmet och som familjefader medan kvinnan får svårare att legitimera sin position inom ”jobb och karriär”.
- *Katexis*: Står för emotionell bindning. Det handlar om vår sexuella åtrå och hur också den har en genuspräglad karaktär; en heterosexuell åtrå ses som norm, medan en homosexuell

¹⁰ Johansson, Thomas, ”Från mansroll till maskuliniteter: en inledning”: Ekenstam, Claes (red.), *Rädd att falla: studier i manlighet*, Gidlund, Stockholm, 1998, s. 12.

¹¹ Connell 2009:115.

¹² Connell, Raewyn, *Maskuliniteter*, 2. uppl, Daidalos, Göteborg, 2003, s.97.

¹³ Connell 2003:98.

är avvikande. Här har vi också aspekter som berör kvinnors och mäns olika sexualitet och dess utveckling och förändring.¹⁴

Modellen möjliggör ett större grepp om frågor som rör maskulinitet även om det främst är *Makt* och *Katexis* som är viktiga för min studie. Connell diskuterar relationer mellan maskuliniteter med begreppen:

Hegemoni: Kan sägas vara intimt sammankopplad med den ovan beskrivna maktrelationen. Inom genus kan det beskrivas som att det finns en ”hegemonisk maskulinitet” som har det accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet. Denna hegemoni möjliggör att en grupps ledande positioner och makt i samhället upprätthålls, exempelvis mäns överordning. Det är viktigt att påtala att denna hegemoni inte är statisk. Grupper kan utmana rådande hegemoni och på så sätt flytta fram sina positioner. Detta kan göra att legitimiteten för den hegemoniska maskulinitetens dominans undergrävs vilket leder det till att en annan maskulinitet tar plats och en ny hegemoni skapas således.¹⁵

Underordnande: Handlar om, precis det jag varit inne på tidigare, dominans och underordning mellan olika grupper av män. Underordningen skapas av olika ”praktiker”, exempelvis våld och diskriminering i olika former.¹⁶

Delaktighet: Handlar om att den ”hegemoniska maskuliniteten” ses som ett ideal dit flertalet män får svårt att nå, men som en majoritet av männen ändå drar fördel av. De maskuliniteter som kan ses som delaktiga får utdelning utan de spänningar och risker det innebär att befinna sig i den patriarkala frontlinjen.¹⁷

Eftersom denna maskulinitet utgör ett ideal ser vi sällan arenor som domineras helt av ettdera könet, istället ser vi arenor där man kompromissat med kvinnor, exempelvis beträffande sysslorna i hemmet eller på arbetsplatsen.

Marginalisering: Blir ett begrepp att använda när det hänvisas till relationen mellan maskuliniteter i etniska grupper eller klasser inom vilka det finns en över- och underordning. Marginaliseringen hör alltid samman med auktorisering av den dominerade, men även underordnande, under gruppens hegemoniska maskulinitet.¹⁸

¹⁴ Connell 2003:98.

¹⁵ Connell 2003:101.

¹⁶ Connell 2003:102.

¹⁷ Connell 2003:103.

¹⁸ Connell 2003:105.

Dessa två typer av relationer: En bestående av hegemoni och dominans/underordning och en annan bestående av marginalisering/auktorisering bildar ett ramverk som möjliggör analys av maskuliniteter.¹⁹ Många av dessa beskrivna begrepp om relationen mellan maskuliniteter går in i varandra, dock är det begreppen *underordning* och *deltagande* som blir mest relevanta för min studie.

1.3.3 Yvonne Hirdmans systemteori

Hirdmans genussystem kan sägas vara en ordningsstruktur av kön, där dess grundläggande ordning är förutsättningar för andra sociala ordningar.²⁰ Inom detta genussystem finns ett genuskontrakt, vilket kan ses som ett kontrakt mellan könen där det socialt högre stående könet definierar det andra könet. Detta kontrakt finns på olika nivåer och består av konkreta föreställningar om hur män och kvinnor skall bete sig mot varandra.²¹ Detta system bärs upp av två ”logiker”:

- Manligt och kvinnligt får inte blandas.
- Mannen är norm och utgör då också normen för det normala och det allmängiltiga.

Det är, precis som också Connell menar, ur isärhållandet, som den manliga normen legitimeras. Ju starkare isärhållning desto självklarare och legitim (och då mindre ifrågasatt) blir det manliga och den manliga normen. Det omvända gäller också, ju svagare särhållning desto mer ifrågasatt och illegitim blir mannens position.²² Isärhållandet kan både gälla fysiska och psykiska tekniker, d.v.s. både via åtskilda platser och förment olika egenskaper. Häri definieras könets olika områden: Det gäller allt från arbetsdelning och kläder till sex, vilket också berör prostitution. Isärhållandet handlar också om föreställningar om det manliga och kvinnliga och ett motsatstänkande där mannen står för det positiva och kvinnan för det negativa.²³ Men det finns också konflikter som verkar i ”gråzonerna”.

Denna ordning kan också tillfälligt rubbas vilket sker när båda könen, av yttre orsaker föses ihop och definieras som ett. Den manliga normen upphör då och män flyttas ner till samma

¹⁹ Connell 2003:105.

²⁰ Hirdman, Yvonne, ”Genussystemet – reflektioner till kvinnors sociala underordning”: *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr 3 1988, s. 51

²¹ Hirdman 1988:54.

²² Hirdman 1988:57.

²³ Hirdman 1988:52.

vanmäktiga plats (en situation där förändring ter sig svår) som kvinnorna. Detta kan exempelvis uppstå i en krigssituation.

Som jag varit inne på är idéer om vad som är manligt och kvinnligt, eller vad som kännetecknas som manliga och kvinnliga arenor, föränderligt och inte statiskt i tid och rum. Att bortse från dessa variationer är en kritik som Yvonne Hirdman fått, bland annat av etnologen Britt-Marie Thurén.²⁴ Jag är beredd att hålla med i delar av den kritiken. Jag är också medveten om att Hirdmans systemteori av många skulle sägas vara en teori för kvinnoforskning. Dock anser jag att hennes teoribildning, trots kritiken, också kan vara relevant för den s.k. maskulinitetsforskningen och min studie i synnerhet. Dels för att hon, liksom Connell, har med en maktaspekt där mannen är norm och överordnad och dels för att hon har med olika arenor för kvinnor och män.

Både Connells och Hirdmans teorier tillför en förståelse för hierarkierna mellan prostituerade och sexköpare. Skillnaden mellan teorierna är att Hirdman fokuserar mer på isärhållandet av manliga och kvinnliga arenor där prostitution kan ses som ett område som traditionellt har varit kvinnligt men som nu beträds av män. Hon är också tydligare med den manliga överordningens normaliserande effekt. Av den anledningen anser jag att teorierna kompletterar varandra på ett fruktbart sätt och därför blir intressanta för min undersökning.

1.4 Material och metod

1.4.1 Källmaterial och metodologiska överväganden

Undersökningens källmaterial utgörs av 24 artiklar från svensk dagspress och sträcker sig från år 1993 till 2013 – totalt 20 år. För att få fram dessa artiklar har databasen *Mediearkivet*²⁵ använts samt tidningarnas egna sökfunktioner.²⁶ Jag har använt mig av olika sökord för att fånga in så många artiklar som möjligt under den valda perioden. Sökorden har varit: ”Manlig prostitution”, ”prostitution manlig”, ”kvinnliga sexköpare” ”Kvinnor som köper sex” ”Manliga sexsäljare”, ”Män som säljer sex”, ”Homosexuell prostitution” samt ”prostitution

²⁴ Istället kan genusifieringen i ett samhälle vara mer eller mindre stark, utbredd och hierarkisk, se Thurén, Britt-Marie, ”Om styrka, räckvidd och hierarki, samt andra genusteoretiska begrepp”, i *Kvinnvetenskaplig tidskrift* nr 3-4 1996, s.77. Hon efterlyser också nya redskap som kan peka på maktförhållanden mellan män och kvinnor utan att ta något för givet på för hand, se Thurén 1996:69.

²⁵ Databas som förfogar över 250 000 artiklar i svensk press från 1980 och framåt.

²⁶ Detta gäller för tidningarna Aftonbladet, Expressen, Göteborgsposten (GP), Dagens Nyheter (DN) och Svenska dagbladet (SvD).

homosexuell”. Jag har också gjort en sökning på Google med sökorden ”Män som säljer sex” och ”Killar som säljer sex”. Alla artiklar som varit av intresse har skrivits ut och sorterats efter fem områden: *Mäns egna erfarenheter*, *Debattinlägg med fokus på män*, *Allmän fakta om prostitution*, *Recensioner av böcker och avhandlingar* och *Kvinnliga sexsäljare m.m.* I min analys har jag endast använt mig av artiklar från *mäns egna erfarenheter* men andra artiklarna har ändå kommit till användning. Dels har jag fått reda på forskning som producerats vilket har kunnat användas för mitt forskningsläge, och dels har jag använt några av artiklarna för min bakgrundsbeskrivning.

Det har även skett en viss sällning av materialet. Artiklar som berör länder utanför Europa har tagits bort. Att avgränsa sig till Europa – och då ha med andra länder än Sverige – ser jag inte som ett problem då de artiklarna skrevs för en svensk läsekrets och relaterade till en svensk diskussion om prostitution. Artiklar som haft ett annat fokus, exempelvis våldtäkt, och där prostitution endast förekommit i bakgrunden, eller bara nämnts ”i förbifarten” har också tagits bort. Artiklar har också sorterats bort som behandlat prostitution förr i tiden, exempelvis gamla rättsfall. Jag har också tagit bort artiklar rörande ”sexturism” med anledning av att jag anser att det inte är helt jämförbart om än beslätat. Renodlade debattartiklar (exempelvis om sexköpslagen) har oftast tagits bort såtillvida de inte tagit upp manlig prostitution.

I analysen har jag, genom att särskilja homosexuell respektive heterosexuell prostitution, valt ett tematiskt angreppssätt. Bristen med ett sådant val, gentemot ett kronologiskt angreppssätt, brukar vara att läsaren inte får en lika tydlig bild av utvecklingen över tid. Men eftersom min studie är komparativ övervägde fördelarna nackdelarna. För att kringgå denna problematik har jag också ett kortare stycke med rubriken *Artiklar under 20 år (3.1)* där jag tar upp de övergripande dragen för hela perioden. På så sätt får läsaren ett helhetssammanhang.

Det kan här vara viktigt med ett förtydligande: Alla personer i gruppen *Homosexuell prostitution* måste inte nödvändigtvis vara eller se sig som homosexuell. Man kan både vara bi- och hetero. Uppdelningen grundar sig i *till vilket kön man säljer*. Exempelvis hade jag en artikel där mannen beskrev hur han sålde sig till 95% män och resten kvinnor. Han beskrev sig dock som superhetero men hamnar ändå under gruppen *homosexuell prostitution*.

1.4.2 Avgränsningar

På grund av både tidsmässiga- och utrymmesskäl har jag avgränsat mig på två sätt, dels genom mitt ämnesval och dels genom min undersökningsperiod. Jag har valt att endast fokusera på intervjuer i artiklar med män som prostituerar sig och göra en jämförelse mellan homosexuell och heterosexuell prostitution. Det hade varit intressant att också ha med kvinnlig prostitution och göra en jämförelse mot den men tyvärr finns inte den tiden eller utrymmet. Jag har försökt att arbeta med en så lång undersökningsperiod som möjligt men satt gränsen vid 20 år. En längre period hade, som nämnts, varit svår av både tidsmässiga och utrymmesskäl, men framförallt hade arbetet med att få fram material försvårats då sökmotorerna inte omfattar äldre artiklar. Jag ansåg också att 1993 var ett bra startår eftersom man då beslutade om en ny utredning i prostitutionsfrågan. På grund av utrymmesskäl kommer jag heller inte att redovisa alla artiklar som berör homosexuell prostitution, utan endast att hänvisa till dessa i notapparaten.

1.4.3 Disposition

Det utmärkande för uppsatsen disponering är att den inte har avsnitten ”Forskningsöversikt” och ”Historisk bakgrund” var för sig, utan istället är dessa sammanslagna. Anledningen till detta är att avsnitten går in i varandra och det hade både tagit onödigt med plats och varit repetitivt att ha dem var för sig. I samband med att bakgrunden presenteras lyfts istället vissa betydelsefulla verk upp löpande i texten. Stycket (2) avslutas med en precisering om vad min uppsats kan tänkas tillföra på forskningsfältet.

Analysen är sedan indelad i två områden, *Heterosexuell prostitution* respektive *Homosexuell prostitution*. Under dessa stycken presenteras varje artikel kronologiskt (äldst först) i sammanfattad form och sedan följer min analys. Häri ligger fokus på att tolka den information som artikeln ger med mina teoretiska verktyg. Varje område avslutas med en sammanfattning där resultatet knyts ihop vilket bidrar till tydlighet för läsaren. Det är också i huvudsak under sammanfattningarna som jag relaterar mitt resultat till forskningsläget. Det blir logiskt så eftersom mycket av den relevanta forskningen består av utredningar där det sammanfattande resultatet är det intressanta. I analysdelen kommer också min bakgrundsbeskrivning vara närvarande. Där kommer den kunna agera kulturellt kontext men också – precis som teorierna – draghjälp för min analys.

2 Forskningsöversikt och historisk bakgrund

2.1 Prostitutionen och utredningarna

Den industriella revolutionen fick sitt genombrott i Sverige på 1870-talet och medförde att fler och fler började röra sig mot städer. Under 1800-talet följde prostitutionen också denna utveckling och blev mer av en stadsföreteelse. Även om Sverige inte hade någon lagstiftningen som riktade sig direkt mot prostitution före 1910 fanns det ändå olika lagar som indirekt berörde den. I 1864 års strafflag fanns ett kapitel om sedlighetsbrott och det fanns också en lösdriverilagstiftning. Den prostitutionstyp som dominerade var den heterosexuella med kvinnor som säljare. Prostitutionen i sig sågs som något nödvändigt ont vid den här tiden, eftersom man ansåg att män behövde få utlopp för sitt sexuella begär, och därför riktades uppmärksamheten mot just kvinnorna.²⁷

Under mitten av 1800-talet infördes Reglementeringssystemet, vilket var ett kontrollsystem för prostituerade kvinnor som bestod av inskrivning och ”besiktning”. Krav på ett sådant system tog fart efter vetenskapen om olika veneriska sjukdomarnas spridning, exempelvis syfilis. Kunderna (männen) kom aldrig att omfattas utan det var kvinnorna som sågs som problemet. Systemet kom inte att undgå kritik, exempelvis bildades en svensk federationsavdelning 1877 med syfte att motverka synen på prostitution som tolererad och legaliserad samt hade som mål att avskaffa reglementeringssystemet.²⁸ Systemet kom inte att upphöra förrän den 1 januari 1919 efter motstånd från bland annat Fredrika Bremerförbundet.²⁹

Under 1900-talet hade det blivit vanligare med homosexuell manlig prostitution vid sidan av den heterosexuella prostitutionen med kvinnor som säljare. Under perioden 1919–1960 var det vanligt med gatuprostitution men successivt kom den att ändra karaktär då bilen blev vanligare och blev en plats att utföra sexuella tjänster. Det förekom också restaurangprostitution, lägenhetsprostitution, hamnprostitution och s.k. call-girl prostitution.³⁰ Under åren efter reglementerings avskaffande behandlades ofta prostitution i samband med

²⁷ Borg, Arne et al., *Prostitutionsutredningen, Prostitution: beskrivning, analys, förslag till åtgärder*, LiberFörlag, Stockholm, 1981, s. 87–93.

²⁸ Borg 1981:97–98.

²⁹ Borg 1981:101,105.

³⁰ Borg 1981:106–7

lösdriverilagstiftningen, dock kom frågan i sig själv upp i riksdagen 1958. Motionärerna ville ha en ny utredning med förslag för att komma till rätta med ”prostitutionsproblemet” – dvs att allt yngre kvinnor valde att prostituera sig och att homosexuell prostitution med pojkar ökade.³¹ Det kan tilläggas att den homosexuella prostitutionen mellan män var livligt uppmärksammas och debatterad under början av 1950-talet, främst från polismyndigheten och sociala myndigheter i Stockholm. Man ansåg också nu att efterfrågan på prostitution var ett problem och att kriminalisering av parterna borde övervägas. I juni 1960 tillsattes en utredning (SOU 1962:22) rörande lösdrivarlagstiftningen och 1964 ersattes den av lagen om samhällsfarlig asocialitet vars betänkande stått klart 1962. Där ansåg man att prostitutionen berodde på social misär eller psykiska särdrag hos den prostituerade; åter igen fanns inget fokus på köparna. Lagen kom dock inte att tillämpas i någon betydande omfattning och upphävdes 1 januari 1982 efter förslag i propositionen 1979/80:1.³²

År 1972 drogs riktlinjerna upp, efter beslut av justitieminister Lennart Geijer, för en ny sexualbrottslagstiftning som skulle ersätta brottsbalken från 1965. Sexuell frihet bortom moralism var nu, liksom det hade varit 1965, ett politiskt mål.³³ Under 70-talet hade dock en livlig debatt kring våldtäkter blossat upp i USA. Upptakten till detta var feministernas problematisering av den ”fria sexualiteten” under 60-talet varigenom våldtäkt började ses som ett samhällsproblem. Dock hade debatten inte än spillt över till Sverige men startskottet blev journalisten Maria-Pia Boëthius artikelserie om prostitution i Expressen 1976.³⁴

Etnologen Gabriella Nilsson menar att den färdiga utredningen, som var klar 1976, landade i en kontext av utmanande perspektiv – där ett könsperspektiv kom att utmana den sexualliberala visionen, representerad av ett kriminologiskt perspektiv – i synen på våldtäkt. Situationen hade förändrats från när direktiven formulerades för utredningen. Detta blev också startskottet för en omfattande kritik mot den sittande Sexualbrottsutredningen. Nilsson menar att missnöjet med utredningen ledde till att kvinnorörelsen bildade en enad front mot utredningen och ett gemensamt upprop vilken överlämnades till justitiedepartementet i juni

³¹ Närmare belägg gjordes dock inte. Ofta menade man att homosexuell prostitution med pojkar ökat drastiskt sedan avkriminaliseringen 1944. Dock är det svårt att veta om antalet faktiskt ökade eller om det ökande antalet gripanden berodde på polisens intensifierade arbete, se Borg 1981:113.

³² Borg 1981:112–113.

³³ Nilsson, Gabriella, *Könsmakt eller häxjakt?: antagonistiska föreställningar om mäns våld mot kvinnor*, Avdelningen för etnologi med folklivsarkivet, Institutionen för kulturvetenskaper, Lunds universitet, Diss. Lund : Lunds universitet, 2009, Lund, 2009, s. 55.

³⁴ Nilsson 2009:41ff.

1976.³⁵ Vintern 1976–77 beslutades det att sexualbrottsutredningen skulle rivas upp och en ny statlig enmansutredning skulle tillsättas.³⁶ Hanna Olsson, huvudsekreterare i den statliga prostitutionsutredningen åren 1977–1980, pekar dock på två andra omständigheter som bidrog till att den nya statliga utredningen tillsattes: Utredningen Svarta affärer i Malmö och genomslagskraften av TV-program som skildrade unga kvinnor i könshandeln (exempelvis dokumentären *Småflickor till salu* som sändes hösten 1976).³⁷ Vetskapen om att kvinnor utnyttjades i prostitution blev en chock för många. Nu fick exploateringen av kvinnor fokus, något som sexualbrottsutredningen varit blind för.³⁸ Olsson pekar också på vetskapen om hur den internationella organiserade brottsligheten hade fått grepp om bordellverksamheten samt att kvinnor prostituerade sig för att få pengar till droger, gjorde att man ansåg att en ny statlig utredning skulle ta sig an problemet.

Den nya utredningen kom att resultera i boken *Prostitution: Beskrivning, analys och förslag till åtgärder*. Boken är tjock, ca 640 sidor, och innehåller förutom utredningen tidigare borttagna intervjuer.³⁹ I boken målar man upp fyra olika typer av prostitution. Den första typen (I) handlar om heterosexuell prostitution med män som köpare och kvinnor som prostituerade, den andra typen (II) rör homosexuell prostitution mellan män, den tredje typen (III) rör homosexuell prostitution med kvinnor och den fjärde (IV) rör heterosexuell prostitution med kvinnor som köpare och män som prostituerade.⁴⁰ Dock tar rapporten i praktiken endast upp typ I och II men menar att man till den ”vanliga” (typ I) prostitutionen ska ställa ”motfrågor”: Varför tycks homosexuell prostitution mellan kvinnor inte förekomma? Och varför är den heterosexuella prostitutionen med kvinnor som köpare så sällan förekommande?⁴¹

Under kapitlet ”Homosexuell prostitution mellan män” tar man upp fem grupper av prostituerade: En med unga heterosexuella pojkar eller män där man många gånger har inslag

³⁵ Nilsson 2009:37.

³⁶ Nilsson 2009:79.

³⁷ Olsson, Hanna, ”Från manlig rättighet till lagbrott: Prostitutionsfrågan i Sverige under 30 år”: Katarina Leppänen, *Tidskrift för genusvetenskap* 2006:4, s. 52-73, s. 55. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Ffojs.ub.gu.se%2Ffojs%2Findex.php%2Ffgv%2Farticle%2Fdownload%2F2369%2F2121&ei=B9RYU7aDOKv9ygP8voDwDg&usq=AFQjCNHMzYpdZ0QY7K9ASVXLEcytxh-27g&sig2=J6yay0yBrGsYerXkBb6B-Q&bvm=bv.65397613.d.bGQ>

³⁸ Olsson 2006:55.

³⁹ Ensamutredaren Inger Lindquist ville inte att intervjuer av sådant slag skulle publiceras i utredningen. Men 1980 blev prostitutionen en laddad fråga, vilket den s.k. ”Geijeraffären” bidrog till. Kvinnoorganisationer, som tidigare krävt att utredningen skulle göras om, krävde nu att texterna skulle publiceras vilket också skedde, se Olsson 2006:62.

⁴⁰ Borg 1981:51.

⁴¹ Borg 1981:51–52.

av invandrartonåringar. Här är prostitutionen uteslutande ett sätt att tjäna pengar och oftast förekommer den en kortare tid i tonåren och fram till de tidiga tjugoåren. En annan grupp, som även överlappar den föregående, handlar om män som prostituerar sig tillfälligt. En tredje grupp är yngre med alkohol- eller narkotikaproblem där prostitutionen blir ett medel att få pengar till missbruk. Ytterligare en grupp är unga män som är osäkra på sin sexuella identitet. Sista gruppen utgörs av män som har en klar och egen homosexuell identitet där prostitution förekommer regelbundet och under längre tidsperioder.

Huvudproblemet i utredningen definierades som omsorgen om de unga kvinnorna.⁴² Ett annat problem att ta fasta på vid den här tiden var köparens osynlighet.⁴³ Alltså riktade man nu, för första gången, blickarna mot köparna.

I mars 1993 tillkallade Socialdepartementet, på uppdrag av regeringen och socialministern Bengt Westerberg, utredaren Britta Bjelle för att se över samhällets åtgärder mot prostitution samt utarbeta ett förslag på förbättringar i denna fråga.⁴⁴ Den tog namnet 1993 års prostitutionsutredning och i mars 1995 avlämnades betänkandet *Könshandeln* (SOU 1995:15) vilket sedan resulterade i propositionen *Kvinnofrid*.⁴⁵ I propositionen fastslår man att de som säljer på gatan rekryteras *mestadels bland kvinnor* som på olika sätt fått ”en dålig start i livet” och som tidigt fått en negativ självbild och berövats sin självrespekt. Man har också, på senare tid, sett hur sambandet mellan prostitution och sexuella övergrepp i barndomen blivit mer uppenbart.⁴⁶ Missbruk kan också vara en orsak men också en följd för att stå ut.⁴⁷

Skadeverkningarna beskrivs för kvinnor som fysiska, psykiska och av ”djupgående natur”. De som klarar sig ur prostitution med få eller inga skador anses utgöra ett undantag.⁴⁸ Säljarna lider i stor utsträckning av ohälsa och drabbas ofta av skador genom misshandel och andra övergrepp. De prostituerade gör sig också skyldiga till brott i en inte obetydande omfattning.⁴⁹ I utredningen benämner man sexköparna som ”männen” och att de är en betydligt större grupp än säljarna.⁵⁰ Man menar att sexköparen inte avviker från genomsnittsmannen gällande

⁴² Olsson 2006:58.

⁴³ Olsson 2006:64.

⁴⁴ Olsson 2006:66.

⁴⁵ Statens offentliga utredningar (SOU) 2010:49: *Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999-2008*, s.63, [Elektronisk] Tillgänglig: www.regeringen.se/content/1/c6/02/51/23/5ceff4b3.pdf

⁴⁶ Statens offentliga utredningar (SOU) 1995:15, *Sammanfattning av betänkandet Könshandel*, s. 2, [Elektronisk] Tillgänglig: www.regeringen.se/content/1/c6/14/91/42/ed1c91ad.pdf

⁴⁷ SOU 1995:15:4.

⁴⁸ SOU 1995:15:4.

⁴⁹ SOU 1995:15:4.

⁵⁰ SOU 1995:15:39.

yrke, ekonomi, civilstånd men att han är avvikande när det gäller inställningen till kvinnor och sexualitet.⁵¹ Man medger att orsakerna till att man köper sex varierar, dock handlar det främst om sjuka män. Man radar bland annat upp att vissa av männen, precis som jag varit inne på, förfaller sig ha *allvarliga problem* när det gäller synen på och förhållningssättet till sexualitet. Hos andra finns erfarenheter av kränkt sexualitet, och av att ha blivit utsatta för övergrepp tidigare i livet. Hos några handlar det om att det är svårt att etablera ett förhållande med kvinnor. Sexköpen bli en möjlighet att slippa konfronteras med sin dåliga självkänsla och att slippa utlämna sig själv, menade man.⁵² Man tror också, likt för den prostituerade, att köpsköparens problem förvärras och befäst av sexhandeln och att många av männen skulle behöva behandling.

Även manliga sexsäljare nämns men då som ”manlig homosexuell könshandel” vilken man skriver är svår att veta omfattningen på. Här lyfter man fram både likheter och skillnader mellan heterosexuell och homosexuell prostitution. Likheterna består i skadeverkningarna samt prostitutionsdebuten. Skillnaderna består i att det är *köparen* som är den stigmatiserade och den som utsätts för våld.⁵³ Man tar också upp att det för säljaren kan vara en blandning av utlevd sexualitet och affärsverksamhet, vilket man menar praktiskt taget aldrig förekommer för den heterosexuella prostitutionen. Man slår fast att barnprostitution inte förekommer i någon större omfattning men man påpekar problemet i andra länder och sexturismen som följd.⁵⁴

Här kan det vara läge att stanna upp. Det Bjelle visar här är att det inte handlar om att säljaren per automatik blir offer och köparna är förövare – istället handlar det om vem som råkar illa ut i relationen. Om man köper eller säljer är egentligen inte relevant! För heterosexuell prostitution är kvinnan offret och säljare, medan för den homosexuella prostitutionen är mannen förövare och säljare och dessutom en affärsman. Att sälja innebär alltså inte per automatik offerskap, det krävs att du har ”rätt” kön. Bjelles lösning på problemet är att båda parter ska kriminaliseras då det ger en avhållande effekt.

Varför är då prostitution ett så stort problem i samhället i stort? Betänkandet lyfter fram att könshandeln (att köpa tillträde till kvinnors kön) strider mot uppfattningen om allas lika värde och ett jämställt samhälle mellan kvinnor och män.⁵⁵ Den förmedlar också en icke accepterad

⁵¹ SOU 1995:15:3.

⁵² SOU 1995:15:3.

⁵³ SOU 1995:15:3.

⁵⁴ SOU 1995:15:5.

⁵⁵ SOU 1995:15:4.

människosyn och ses som ett hinder för individers utveckling. Kostnaderna för samhället är en annan negativ aspekt man lyfter fram, både i form av sjukdomar och kriminalitet.⁵⁶ Man väljer också att påtala prostitutionens närhet till pornografin. Detta då pornografin förmedlar den syn som är en förutsättning för sexköp, d.v.s. kvinnor som varor och objekt, men också att pornografin agerar som inspiration för de tjänster som de begär säljaren att utföra.

Utredningen föreslår, vilket nämnts, att vid en kriminalisering ska både köparen och säljaren omfattas av straffansvar.⁵⁷ För vissa av de prostituerade samt även män som regelbundet utnyttjar prostituerade bör en påföljd kunna vara vård och behandling. Dock har man övervägt frågan om kriminalisering överhuvudtaget är en lämplig metod för att stoppa könshandeln, och dragit slutsatsen att det positiva överväger det negativa. Både för köparna (läs männen) och säljarna (läs kvinnan) skulle kriminaliseringen få en avhållande effekt.⁵⁸ De negativa effekterna skulle kunna vara att prostitutionen drevs under jord eller att utövarna inte vågade söka hjälp. Utredningen tar också upp farhågan om att man skulle anser att prostitutionsfrågan skulle vara löst efter en kriminalisering och att det sociala arbetet då skulle upphöra. Den farhågan ansågs obefogad och som stöd för det pekar man på att det för narkotikabrott bedrivs en omfattande narkomanvård. Man fastslår också att inställningen mot en mer tillåten och öppen sexhandel har få anhängare och att den måste bekämpas. Man ser också risker med att könshandeln normaliseras, detta då 70-talet visade att ju mer tillåtande samhället är, desto fler män är beredda att köpa sexuella tjänster.⁵⁹

År 1995 lämnas detta betänkande över till de socialdemokratiska statsråden och tjänstemännen efter att man åter tagit regeringsmakten i valet 1994. Kvinnoförbundet inom socialdemokratin drev nu kravet på kriminalisering av köparen, en uppfattning som inte delades av dåvarande justitieminister Laila Freivalds eller partiledningen. Men efter att förslaget drivits igenom i partikongressen i Sundsvall rättade man sig efter detta beslut.⁶⁰

Förslaget att kriminalisera köp men inte försäljning ingick som en del i propositionen *Kvinnofrid*, prop. 1997/98:55. Man ansåg det väl dokumenterat att våld mot kvinnor ofta har sitt ursprung i föreställningar och fördomar om mäns överordning och kvinnors underordning. Man trycker också på att detta våld inte kan förklaras på samma sätt som annan våldsbrottslighet och att denna kunskap är avgörande för att bekämpa våld mot kvinnor på ett

⁵⁶ SOU 1995:15:4.

⁵⁷ SOU 1995:15:8.

⁵⁸ SOU 1995:15:7.

⁵⁹ SOU 1995:15:6.

⁶⁰ Olsson 2006:67.

effektivt sätt.⁶¹ Enligt kvinnofridspropositionen ansåg man att frågan om män som köper sexuella tjänster oftast av kvinnor, var nära besläktad med frågan om just våld mot kvinnor och bristande jämställdhet. Mindre fokus riktas då på att sexköpen skulle utföras av män med olika problem. Nu framträder alltså ett könspolitiskt perspektiv tydligare än vad som var fallet i betänkandet från 1995, en slutsats som även Hanna Olsson delar⁶². Man diskuterar i linje med att endast en försumbar del av männen säljer sex. Det finns alltså ett tydligt offer och förövarperspektiv här som, enligt utvärderingen, låg som grund för sexköpslagen.

I maj 1998 diskuterades prostitutionsfrågan i Riksdagen och dagen därpå biföll man förslaget att kriminalisera sexköp.⁶³ Lagen om förbud mot köp av sexuella tjänster trädde i kraft den 1:a januari 1999.⁶⁴ År 2005 upphävdes, i samband med sexualbrottsformen, den s.k. sexköpslagen och ersattes då av en ny straffbestämmelse – köp av sexuell tjänst – i 6 kap. 11§ brottsbalken. Skillnaden mot den lag som trädde i kraft 1999 var att ytterligare fokus flyttades från sexsäljaren till de som efterfrågar köp av sexuella tjänster, d.v.s. sexköpare och presumtiva sexköpare.⁶⁵ Detta då det, helt logiskt, inte skulle finnas någon prostitution om det inte fanns någon efterfrågan. Att man inte ser det tvärtom beror på kopplingen mellan sexköp och våld vilken ses som det mer extrema uttrycket för en ojämlikhet som tar sig i uttryck i att kvinnor och barn behandlas som varor.⁶⁶ I utvärderingen av förbudet (SOU 2010:49) ser man en grundläggande syn på prostitution:

... med stöd av förbudet skulle prostitutionen och dess skadeverkningar bekämpas på ett effektivare sätt än vad de tidigare åtgärderna /.../ möjliggjort. Det anfördes även att det i ett jämställt samhälle är ovärdigt och oacceptabelt att män skaffar sig tillfälliga förbindelser med kvinnor mot ersättning.⁶⁷

2.1.1 Synsättet utmanas

Även om könsmaktperspektivet haft ett stort inflytande har också det synsättet utmanats. År 2006 utkom Petra Östergren med boken *Porr, Horor och Feminister*. Även om den främst belyser den kvinnliga prostitutionen och inte är ett vetenskapligt verk kan den ändå vara intressant att nämna vid några ord. Hennes drivkraft för boken var att hon inte ansåg att de

⁶¹ SOU 2010:49:54.

⁶² Olsson 2006:66.

⁶³ Olsson 2006:68.

⁶⁴ SOU 2010:49:47.

⁶⁵ SOU 2010:49:47.

⁶⁶ SOU 2010:49:55.

⁶⁷ SOU 2010:49:47.

prostituerade hade fått komma till tals. Istället hade de prostituerades röster förts fram av politiker, socialarbetare och feminister. På många sätt var boken kritisk mot den bild som bland annat regeringen förde fram gällande prostitution. Hon förnekar visserligen inte att prostitutionen, liksom porrindustrin, har mörka sidor men hon menar att det inte är hela bilden. Dock menar hon att de berättelserna är de enda som förekommer och fått vara allena rådande i Sverige.⁶⁸ Kvinnorna med egen erfarenhet berättar något annat.⁶⁹ Bland annat är det många som inte känner igen sig i den bilden av prostituerade som finns: exempelvis offerrollen eller att det inte skulle finnas närhet, genuina möten eller att de måste "stänga av" för att kunna sälja sex. Kvinnorna menar att prostitution varken behöver vara skrämmande eller väsensskilt från annat sex. Det behöver inte heller alltid handla om sex, vissa kunder vill bara ha ömhet, närhet och att få prata med någon. Många säger att de känner sig som en psykolog. Flertalet påtalar att det är hemlighetsmakeriet och dubbellivet som är jobbigt. Ett tema som är återkommande i de flestas berättelser är att de säger att de själva bestämmer, inte kunden. En intervjuad påtalar dock att sexsäljande inte lämpar sig för vem som helst.⁷⁰

Östergren visar också på det paradoxala att kvinnor ska ha rätten till sina kroppar men bara så länge de gör de "rätta" valen, exempelvis inte säljer sex.⁷¹ Ett annat budskap är att förbudet mot sexköp försvårat och försämrat situationen för kvinnorna som verkar inom prostitutionen. Eftersom de inte var intresserade av att sluta oroade de sig över hur de skulle få ihop tillräckligt med pengar nu när kundunderlaget troligtvis skulle minska.⁷² Hon påtalar att det var flera tunga instanser, såsom Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Justitiekanslern, som faktiskt var emot kriminaliseringen då de trodde att konsekvenserna skulle bli negativa för kvinnorna.⁷³

År 2009 kom Susanne Dodilletts avhandling *Är sex arbete?* Hon jämför Tysklands och Sveriges prostitutionspolitik från 1970-talet och framåt. Hon är uppväxt i Tyskland men är sedan 2001 bosatt i Sverige. Den fråga hon vill svara på är: Hur det kommer sig att Sverige väljer att kriminalisera sexköp samtidigt som Tyskland gör det till ett erkänt arbete? Vilka röster lyssnade de på? Vilka tankar utgick de ifrån? Hennes slutsatser var bland annat att Sverige inte har låtit de prostituerade komma till tals i debatten vilket man gjort i Tyskland.

⁶⁸ Östergren, *Petra, Porr, horor och feminister*, Natur och Kultur, Stockholm, 2006, s. 167, 169.

⁶⁹ Östergren 2006:166.

⁷⁰ Östergren 2006:183–184.

⁷¹ Östergren 2006:188.

⁷² Östergren 2006:163.

⁷³ Östergren 2006:158.

Temat känns igen från Petra Östergrens bok. Här är det politiker och socialarbetare som utgått från att de prostituerade inte vet sitt eget bästa.

I den internationella forskningen kan nämnas Erin Gibbs Van Brunschot, Rosalind A. Sydie och Catherine Krull (2000) studie *Images of Prostitution: The Prostitute and print media*. Deras syfte är att undersöka prostitutionen som ett socialt problem genom att granska fem dagstidningar i kanadensisk press som sträcker sig från 1981–1995. För de granskade artiklarna fann de fyra genomgående teman: ”olägenheter”, barnmisshandel, våld och icke-västerländsk prostitution. Beroende på dessa teman varierade konstruktionen av prostitution som ett socialt problem.⁷⁴ Den röda tråden mellan dessa teman var att sex är normativt och opererar inte bara som norm utan också som en del av en lagstiftningspraktik.

2.1.2 Ny insikt om manlig prostitution på frammarsch?

Redan 1994 kunde man i Expressen läsa att den ”Homosexuella prostitutionen ökar i Sverige”.⁷⁵ År 1995 skriver DN en artikel om att manlig prostitution finns på ett tiotal orter. I undersökningen *Sex i Sverige. Om sexuallivet i Sverige 1996* uppger 0,5 % av männen och 0,3 % av kvinnorna att de tagit betalt för sex. Samtidigt har 1,2% av männen mot 0,4 % av kvinnorna fantiserat om det.⁷⁶ Undersökningen hade ett befolkningsrepresentativt underlag. Samma år som förbudet av sexköp införs i Sverige, 1999, kan man läsa i Aftonbladet att ”Kvinnor köper sex av unga män” med underrubriken ”Den nya prostitutionen”.⁷⁷ Detta följs upp av GP som 2001-06-22 har en artikel med rubriken ”Kvinnor i karriären nya sexköpare” vilket, enligt artikeln, började uppmärksammas då en ort i Finland startade en hjälplinje för prostituerade och blev nedringda av män.⁷⁸ I enkätundersökningen *Unga mäns sexvanor* från 2001 sade sig 3,1 % av männen i åldrarna 16–25 ha prostituerat sig.

⁷⁴ Gibbs Van Brunschot, Erin & A. Sydie, Rosalind & Krull, Catherine, *Images of Prostitution: The Prostitute and print media*. *Women & Criminal Justice*, 10:4, 47-72, DOI: [10.1300/J012v10n04_03](https://doi.org/10.1300/J012v10n04_03) 2000 Tillgänglig: http://www.tandfonline.com/ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1300/J012v10n04_03

⁷⁵ Okänd författare (1994-08-09). ”Homosexuella prostitutionen ökar i Sverige”. *Expressen* s. 203 – Sektion DAG – Del:1.

⁷⁶ Lewin – Fugl-Meyer 1998:235

⁷⁷ Gustafsson, M, Harne, A. (1999-09-13). Kvinnor köper sex-tjänster av unga män – DEN NYA PROSTITUTIONEN ”Handeln har ökat genom internet”, *Aftonbladet* s. 9.

⁷⁸ Boisen, Frida. (2001-06-22). Kvinnor i karriären nya sexköpare, *Göteborgsposten* s. 9. Hämtad *Mediearkivet*: 2014-04-17

År 2004 gjordes en undersökning bland gymnasieelever där man fick fram att 1,0 % av tjejerna sålt sex medan motsvarande siffra för pojkarna var 1,8%.⁷⁹ Under 2005 uppmärksammas det både i artiklar från DN och SvD. Vid den här tiden hade det också gjorts undersökningar i nordnorge som pekade på liknande resultat.⁸⁰

Samma år, december 2005, kom rapporten *Sexmänsäljer.se/X – nöje blir funktion* (kommer härnäst benämnas som *Sex män säljer sex*). Det var en rapport skriven av Hans Knutagård och Niklas Eriksson på uppdrag av RFSL-rådgivningen Skåne. Syftet med rapporten var att synliggöra och öka kunskapen om mäns behov och situation för de som säljer sex till män via internet. Tanken var också att den skulle utgöra en grund för framtida insatser för den här gruppen. Precis som titeln antyder bestod undersökningen av intervjuer med sex män där fem sålde sex vid den tiden och en planerade att börja sälja sex. Intervjupersonerna hade en ålder på mellan 18–28 år.

I sin slutsats väljer författarna att jämföra sina resultat med den kategorisering som Borg gör om manlig homosexuell prostitution i den tidigare presenterade boken *Prostitution: Förslag och analys*. Motiveringen till detta är att lägga in ytterligare dimensioner och undvika att mannen som säljer sex till män blir en stereotyp. Av de grupper som Borg presenterade var det endast den sistnämnda gruppen (klar homosexuell identitet som säljer regelbundet och under längre tidsperioder) som låg i linje med de intervjuade respondenterna. En skillnad var dock att de säljer under en avgränsad tid och med tydligt uppställda mål med verksamheten. Författarna kom också fram till ytterligare tre slutsatser som bröt mot tidigare forskning. De intervjuade männen befann sig inte i en svår finansiell situation eller hade problem att ta sig in på den konventionella arbetsmarknaden. En av respondenterna ville inte prata om sin uppväxt men resterande beskrev att de hade en god uppväxt och man var heller inte hemlös och sålde sex av den orsaken.⁸¹ De menar dock att deras slutsatser inte kan utmana de ”tidigare berättelserna” men att de måste ingå som komplement till de befintliga. Dock påtalar de att

⁷⁹ Statens offentliga utredningar (SOU):2004:71. *Sexuell exploatering av barn i Sverige* [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/26385>

⁸⁰ I en undersökning av ungdomar från Island svarade 3,5% av pojkarna respektive 1% av flickorna att de sålt sex en eller flera gånger, se SOU:2004:71:278–279. I den norska undersökningen *Ung i Oslo* från 2003 fick man motsvarande 2,1% av pojkarna respektive 0,6% av flickorna i åldrarna 14-17 år som sålt sex mot betalning. I den danska undersökningen *Hvad vi ikke ved om bor og unge* från 2002 uppgav 1,1% av pojkarna respektive 0,8% av flickorna att de sålt sex, se Ahlberg, K. (2011-04-03). Han säljer sig för 1500 kr i timmen, *Aftonbladet*, s.14.

⁸¹ Eriksson – Knutagård 2005:74

deras resultat avviker på nästan samtliga punkter från tidigare forskning om män som säljer sex till män. Det som deras studie också belyser, som heller inte förekommit i tidigare berättelser, är sexsäljarens egen lust. De kom också fram till att den absoluta fördelen med att sälja sex var pengar medan det andra återkommande resonemanget handlade om spänning.⁸² I slutsatsen varnar författarna för förebyggande åtgärder som grundar sig på ”berättelser som inte förändrats nämnvärt sedan 1981” och menar att de inte behöver vara adekvata för grupperna i sexsäljarverksamheten idag. Man för också fram ett resonemang om internets roll och hur det delvis kan förklara deras resultat.⁸³ För framtida åtgärder nämner de behovet att bli synliggjorda i samhället och att hjälpresurser tillskapas, bland annat specialinriktade hjälp- och stödåtgärder som är specialinriktade för män som säljer sex till män på internet.⁸⁴

År 2008 gjorde prostitutionsgruppen i Göteborg en undersökning där 876 hbt-ungdomar tillfrågades. Då svarade 11,4 % av killarna och 7,4 % av tjejerna att de fått betalt för sex.⁸⁵ Trenden tycks också vara att avståndet mellan männen och kvinnorna ökar. År 2012 sammanfattade också ungdomsstyrelsen i Göteborg flera studier. Då uppgav 0,8 % av tjejerna och hela 2,1 % av killarna i åldern 16–25 att de fått ersättning för sex.⁸⁶ I GP samma år kan man läsa att jämfört med 2009 har det blivit färre kvinnor men fler män som säljer sex mot ersättning.⁸⁷

År 2010 kom, på uppdrag av regeringen, RFSL med delrapporten *Män säljer sex till män: Kartläggning av tankar och känslor kring att sälja sex* (hädanefter kommer den benämnas som *Män som säljer sex till män*). Den är skriven av Niclas Sandin (NMA), Suzann Larsdotter (RFSL), och Jonas Jonsson (RFSL). Syftet med rapporten är att ge ökad förståelse för det manliga sexsäljandet samt att ge en nyanserad bild av hur det kan vara att sälja sex i Sverige. Även här använde man djupintervjuer där 11 män intervjuades och det gemensamma för dessa män var att de använde internet för att kontakta sina kunder. Man valde i delrapporten att lyfta fram i huvudsak tre områden: *förväntningar inför att sälja sex, hur mötet med köparen kan*

⁸² Eriksson, Niklas & Knutagård, Hans, *Sexmänsäljer.se/x: nöje blir funktion*, 1. uppl., RFSL rådgivningen Skåne, Malmö, 2005, [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.rfsl.se/halsa/public/sexmansaljer.pdf> s.59

⁸³ Bland annat menar de att samhället inte till fullo förstått vilket paradigmskifte internet innebär för individerna och samhället. De pekar på forskare som menat att ”internet är ett kraftfullt medium som på dramatiskt sätt påverkar mänskliga relationer och sexualiteten”, se Eriksson – Knutagård 2005:75

⁸⁴ Eriksson – Knutagård 2005:73–75.

⁸⁵ 2013-07-30 Göteborgsposten.

⁸⁶ 2013-07-30 Göteborgsposten.

⁸⁷ Okänd författare (2012-11-12). Fler unga män än kvinnor säljer sex, *Göteborgsposten*.

Hämtad från www.gp.se: 2014-05-06

vara och tankar kring hur livet påverkas av att sälja sex. I det första området fick man fram att det handlade om att se sexsäljandet som en resurs, där det på olika sätt ger något som känns bra. Exempelvis togs här upp pengar, spänning och sexuell tillfredställelse. Men det kom även fram i samtal att det fanns tillfällen då det känns svårt eller är jobbigt att sälja sex. Ifråga om nästa område – mötet med köparen – handlade samtalen mycket om betydelsen av att det fanns en tydlig överenskommelse om vad som skulle ske. Detta var bland annat viktigt för känslan av kontroll och trygghet. I rapporten kan man läsa: ”När mötet med köparen bygger på en tydlig överenskommelse om vilken typ av sex som man ska ha tillsammans så skapas en känsla av kontroll. Att ha egen kontroll leder i sin tur till en känsla av trygghet”.⁸⁸ Inom det sista området handlade det mycket om att de själva inte levde i parrelationer och att inte fel personer ska få reda på att de säljer sex.

På Socialhögskolan vid Lunds Universitet har det gjorts en del uppsatser som berör prostitution. En uppsats som till viss del angränsar till min uppsats är *Nytta, nöje eller offerskap? – mediabilder av manlig och kvinnlig prostitution* skriven av Sanna Fyledal och Sanne Hjalmar (HT 2008). Syfte är, precis som titeln antyder, att titta på medias framställning av manlig respektive kvinnlig prostitution. Det finns några skillnader mellan våra undersökningar som bör belysas. Jag fokuserar endast på manlig prostitution och gör en jämförelse mellan heterosexuell och homosexuell prostitution. De har överhuvudtaget inte med kategorin heterosexuell prostitution med kvinnor som köpare och jag använder ett annat teoretiskt ramverk. Vi båda använder visserligen socialkonstruktivism men medan det får agera som ett övergripande perspektiv för mig väljer de att använda socialkonstruktivistiska begrepp som teoretiskt verktyg. Några av deras slutsatser av intresse är bland annat att man hittade mer specifika beskrivning av män än kvinnor och att begreppet prostitution var synonymt med kvinnlig prostitution. Man saknade också artiklar som beskrev kvinnan som en aktör medan sådana fanns för mannen. Man fann även att manlig prostitution framställdes som ett extraknäck för männen, att de framställdes som en ny grupp och att de hade mer specifika texter skrivna om sig. Inom deras sista tema ”reaktioner på framställningen av

⁸⁸ Sandin, Niclas & Larsdotter, Suzanne & Jonsson, Jonas, *Män som säljer sex till män: Kartläggning av tankar och känslor kring att sälja sex*, RFSLU. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.rfsl.se/halsa/public/man_som_saljer_sex_till_man.pdf s. 26.

prostitution” fann de att kvinnans aktörsskap tystades ner medan mannens aktörsskap förmedlades okritiskt.⁸⁹

En annan uppsats värd att nämna är examensarbetet *Manlig prostitution – ett tabubelagt fenomen* från 2009 skriven av Ulrika Carlsson och Edina Salihu och även den vid Socialhögskolan vid Lunds universitet. De väljer att intervjua och undersöka bakomliggande orsaker till varför vissa män väljer att prostituera sig, hur de får kontakt med kunder, var verksamheten äger rum samt varför manlig prostitution är ett socialt problem.⁹⁰ De får fram att det inte finns någon enskild orsak och att tillfälligheter kan avgöra. En gemensam nämnare för informanterna var att pengar var en faktor till att börja med prostitution. Någon tar också upp spänning, finansiering av missbruk och tvång. En annan tar upp faktorer i tidigare livet såsom sexuella övergrepp.⁹¹ De intervjuar också forskaren Niklas Eriksson som tar upp att prostitutionen kan få en funktion i livet och man fortsätter när fördelarna överväger nackdelarna.⁹²

I föreliggande undersökning fångar jag också in en grupp som inte rapporterna har synliggjort, nämligen den heterosexuella prostitutionen med manliga säljare och jämför denna grupp med homosexuella prostituerade, vilket kan synliggöra andra aspekter. På det sättet får min studie en unik profil.

⁸⁹ Fyledal, Sanna & Hjalmar, Sanne, Nytt nöje eller offerskap? – mediabilder av manlig och kvinnlig prostitution, Lunds Universitet, 2009. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1488340&fileId=1508227> s.39.

⁹⁰ Carlsson, Ulrika & Salihu, Edina, *Manlig prostitution – Ett tabubelagt fenomen*, Lunds Universitet, 2009. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1414437&fileId=1414447> s. 6.

⁹¹ Carlsson – Salihu 2009:34.

⁹² Carlsson – Salihu 2009:34.

3 Analys

3.1 Artiklar under 20 år

Under perioden 1993 – 2013 fanns en eller flera artiklar om manlig prostitution för varje år med undantag för åren 2009, 2001, 2000 och 1995. Totalt var det 24 artiklar. Fördelningen ser ut så här:

År	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Antal	1	1	0	1	2	1	1	0	2	0	2
År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Antal	1	1	1	3	1	0	2	1	1	2	

Vi ser att artiklarna är fåtaliga och ganska jämt fördelade över perioden. Varken händelser som kriminaliseringen som trädde i kraft 1 januari 1999 eller den nya straffbestämmelsen från 2005 tycks ha påverkat artikelflödet. Inte heller larmrapporterna att fler män sålt sex tycks ha påverkat antalet artiklar där mäns erfarenheter står i fokus, däremot, vilket jag tar upp i analysen, innehållet i dem.

3.2 Heterosexuell prostitution

För den heterosexuella prostitutionen har jag funnit totalt 7 artiklar. Deras tidsmässiga fördelning såg ut så här:

År	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Antal	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Antal	0	0	0	1	0	0	2	1	0	0	

3.2.1 Artiklarna

1993-02-07 – *Expressen*: Jörgen⁹³

Artikelns första del består av intervjuer med Torben Bitsch som jobbar på PAF (föreningen mot manlig prostitution) och Ida Koch, psykolog och ungdomsrådgivare. Bitsch pratar om att

⁹³ Okänd författare (1993-07-02). Jörgen, 36, manlig prostituerad: Mitt hemliga tecken är sockerbiten, *Expressen* s. 206 – Sektion söndag – Del 1.

den manliga prostitutionen knappt är synlig. Enligt honom är motivet för prostitution delvis ekonomiskt och delvis sexuellt. Männen tror att det är lättförtjänta pengar vilket han påtalar är en myt. Han menar att man med tiden får både psykiska och sexuella problem. Ida Koch har intervjuat flera manliga prostituerade och har endast i ett fåtal fall hört talas om kvinnliga kunder. Hon beskriver köparna som snygga, välbeställda och ibland kända kvinnor. Hon kommer också in på varför det finns fler manliga köpare och menar att det har att göra med normer om att kvinnlig sexualitet inte ska synas och att de helst ska vara passiva.

Artikelns andra del består av två intervjuer, en med en prostituerad man vid namn Jörgen och en kvinnlig sexköpare vid namn Marianne. Mitt fokus ligger dock på Jörgen. Efter att ha skrivit lite allmänt, såsom att han bor i en medelstor stad och jobbar som telefonvakt, ägnar man ett stycke åt att beskriva hans utseende: ”Han ser äldre ut trots en slank kropp i snäva byxor och löst hängande jeansskjorta, det ljusa håret är mycket tunt mot tinningarna”.⁹⁴

Man får reda på att de flesta av kunderna är snygga tjejer mellan 18 och 32 år som, enligt Jörgens ord, mycket väl hade kunnat ragga upp en man på diskotek. Han beskriver dem som vanliga kvinnor där en tredjedel är ensamstående och resten gifta. Hans uppfattning är att kvinnor tycks ha fler sexuella fantasier än många män – medan män endast vill ha ett samlag föreslår kvinnorna ”allt möjligt”.

Sedan kommer säljarens egna erfarenheter in. Här får vi reda på att han inte känner det som att han säljer sin kropp och att han inte gör något som han inte skulle ha lust att göra. Eftersom kvinnorna är så attraktiva menar han att arbetet blir ett nöje. Dock handlar det inte bara om sex utan han får också agera som kurator och stöd.

De är inte olyckliga, men de saknar uppmärksamhet, och jag fungerar som en kurator. På en kväll kan tre av mina stamkunder ringa bara för att gråta i luren och få tala ut om sina problem /.../ du kan faktiskt kalla mig för sexolog också. Jag har inte enbart kvinnliga kunder, cirka fem procent är par.⁹⁵

Han säger sig få mer socialt tillbaka än vad han själv ger. I artikeln kommer han också in på sin sexualitet. Han säger att han alltid haft ett stort sexbehov. Han säger också att han känner sexuellt för sina kunder och själv blir tillfredsställd.

Det är inte många som känner till hans arbete som prostituerad. Förutom hans väninna är det bara några få som känner till det. Han menar att det krävs en hel del av hans väninna och att hon måste vara ”ganska tuff”.

⁹⁴ 1993-02-07 Expressen.

⁹⁵ 1993-02-07 Expressen.

Samtidigt som han påtalar att han gör något som han själv vill och att ingen tvingar honom till någonting, håller han det hemligt.

Kommentar

Den här artikeln handlar om en heterosexuell man som säljer till heterosexuella kvinnor. Enligt Connell befinner sig Jörgen på en överordnad position i samhället, vilket Connell benämner som *Makt*. Dels för att han är en heterosexuell man och kunderna kvinnor och dels ifråga om det som Connell benämner som *Katexis*: han säljer det heterosexuella sexet som är norm. Man kan också resonera om en överordning skapas av det som Connell tar upp som *Delaktighet* d.v.s att alla män, oavsett om de inte når det manliga idealet, gynnas av det. Även om Jörgen inte skulle befinna sig på en arena som reproducerar hegemonisk manlighet, eller uppfyller dess krav, kan man tänka sig att han ändå har med sig dess fördelar in i säljsituationen. Ingenstans får man bilden av att han är ett offer, befinner sig i en underordnad position eller gör något mot sin vilja. Det kan mycket väl vara en följd av mannens överordning. En viktig fråga att ställa sig blir alltså hur den inbördes maktordning påverkas och förändras, dels av att det är mannen som säljer sex och dels utav hans överordning i samhället. Bidrar detta till andra upplevelser än om säljaren är en kvinna? I den historiska översikten har vi sett att en säljare nödvändigtvis inte är den som råkar illa ut. För den manligt homosexuella prostitutionen var det, enligt betänkandet *Kvinnofrid*, exempelvis köparen.

Att Jörgen säger att han inte gör något som han inte vill skulle kunna kopplas till att ha kontroll. Det är han som sätter spelreglerna vilket kan tänkas ge trygghet och känslan av att man har kontroll på situationen. Vi ser också hur han kopplar in sexualiteten i säljandet: han får tillfredställelse och behöver inte "stänga av". Han upplever också att han gör något bra för kvinnorna utöver sexet. Han får agera stöd och benämner det som att vara kurator och sexolog. Man skulle kunna uppfatta det som att det upprätthåller en överordning gentemot kunden. De visar sig i beroendeställning och han får då agera en stadig vägg att luta sig mot.

Trots sin positiva bild hemlighåller han ändå sin prostitution vilket signalerar att det har en låg status i samhället. Yvonne Hirdman menar att manligheten som norm upprätthålls genom att könen skils åt. Nu beträder Jörgen vad många skulle säga är en "kvinnlig" arena vilket hotar isärhållandet. Denna arena har också, enligt könsmaktperspektivet, producerat offer. Enligt Hirdmans resonemang är mannen (och hans arenor) positiv medan kvinnan är negativ. Detta skulle kunna vara en förklaring till prostitutionens låga status. Hon skulle mena att hans manlighet försvagas och detta kan bli vad hon benämner som en "gråzon". Dock skulle man

kunna resonera kring att ett isärhållande upprätthålls genom att kunden är en kvinna vilket medför att denna arena blir just en ”gråzon”.

De experter som kommer till tals indikera att man vill placera fenomenet ”manlig heterosexuell prostitution” i en offerkontext – prostitution är främst ett socialt problem.

1999-11-16 – *Expressen*: Janne⁹⁶

Artikeln består av både en intervju med en manligt prostituerad och polisen. Säljaren heter Janne och är 29 år. Här får vi endast en kortare beskrivning av utseendet: ”En snygg brunett med trendklippt hår som tröttnade på jobbet”.⁹⁷ Vi får reda på att han är noga med sin kropp och sitt utseende: Han röker inte, tränar, noga med vad han stoppar i sig, äter vitaminer, solar och dricker måttligt. Han menar att man måste kunna sköta sitt jobb och utseendet, kroppen och charmen är hans tillgångar.

Han får aldrig frågan om varför han gör det han gör eller om han vill sluta. Han beskriver sitt arbete som ”Eskortservice” och det är inte bara sex han säljer utan man kan även hyra honom som en kavaljer. Vi får läsa om hur han ibland bara är ute och äter eller följer med som sällskap till operan. Även Janne, precis som Jörgen, känner sig som ett stöd:

Jag känner att jag gör något bra också för de här kvinnorna, får dem att känna sig uppvaktade. Jag drar ut stolen för dem, säger att de är vackra, häller upp vin. Många verkar ha idioter till karlar som inte ser dem, inte bryr sig om dem.⁹⁸

Det började med att han ville tjäna pengar, hans arbete på en bar gav honom inte tillräckligt. Idén om att sälja sex uppkom av att han hade ett förhållande med en äldre kvinna som bjöd honom på ”schyssta ställen” och köpte fina grejer. Efter detta förstod han att han kunde tjäna pengar på sin kropp. Det vi får reda på om kunderna (sexköparna) är att ingen är under 35 år och att de nästan uteslutande är äldre kvinnor. De flesta är ihop med män som jobbar mycket och tjänar bra men som aldrig är hemma och, enligt Janne, känner de sig därför otillfredsställda. Andra är skilda men lägger all tid på jobbet och har därför svårt att hinna träffa någon och så finns det de som bara har svårt att träffa män. Många är bara enligt Janne ute efter vanligt sex, tvärt emot vad Jörgen berättade i föregående artikel.

Vi får även en intervju med en polis. Han säger att denna typ av verksamhet förekommer men menar, likt Torben Bitsch i förra artikeln, att mycket är dolt och att de vet mycket lite om

⁹⁶ Wegerup, J. (1999-11-16) ”Jag tar 3000 för ett dygn”. Janne säljer sin kropp till gifta kvinnor, *Expressen*, s.104 – Sektion: Nyheter – Del:1.

⁹⁷ 1999-11-16 *Expressen*.

⁹⁸ 1999-11-16 *Expressen*.

den. De menar också att det är ett litet problem jämfört med den ”vanliga” prostitutionen (kvinnor som säljer) och att de lägger resurserna på att utrota den. Även Helen Backman, kurator i sex- och samlevnadsfrågor, uttalar sig och hon tror att antalet kvinnor som betalar för sex är få men att man också kan ha en diskussion om var gränsen för prostitution går.

Kommentar

I den här artikeln möter vi samma överordning, och kan därför föra ett likande resonemang kring *Makt*, *Katexis* och *Deltagande* som vid ovanstående artikel. Åter igen får vi bilden av en man som gör vad han känner för och inte uppfattar sig som ett offer. Pengar är en drivkraft men också att han, likt Jörgen, känner att han gör något bra för kvinnorna förutom det sexuella. Genom att mannen agerar stöd legitimeras hans överordning, de framstår som att de är i beroendeställning av honom. Den största skillnaden mellan Janne och Jörgen är deras uppfattning om vad kunderna vill ha.

Även i den här artikeln kommer ”experter” till tals: Skillnaden mot föregående artikel är att en av dem är en polis. Man kan tänka sig att valet att ha med en polis handlar om att sätta in prostitutionen i en kriminell kontext, vilket inte var fallet med föregående artikel. Sexköp är något som, sedan 1 januari 1999, är kriminaliserat och därför också ett kriminellt problem – inte bara socialt. Av polisens svar ser vi dock att prostitution med manliga säljare inte sorteras under ”vanlig” prostitution – det är något eget och ”ovanligt” och därför osynligt. Vi såg också, i den historiska bakgrunden, att heterosexuell manlig prostitution knappt nämndes i de olika utredningarna. I Borgs bok fanns den med vid namn och att det, utifrån heterosexuell kvinnlig prostitution och homosexuell manlig prostitution, skulle ställas ”motfrågor” till den prostitutionstypen. Bjelles utredning benämnde köparna som männen och nämnde endast homosexuell prostitution mellan män. Även Bachman, som kommer till tals i artikeln, legitimerar bilden av att detta är något som inte tillhör det normala utan ett undantag från regeln. Att det är en kurator i sex- och samlevnadsfrågor är logiskt med tanke på ämnet. Intressant är att hon anser att man kan diskutera vart gränsen går även om man precis fått en lagstiftning på området.

2003-05-22 – Kvällsposten: Kvinnor köper sex på nätet⁹⁹

I den här artikeln är kvinnor som köper sex och män som säljer huvudfokus. De kvinnliga sexköparna framställs som den nya dolda sexmarknaden med internet som bas: ”/.../ fler kvinnor som kräsna, krävande och köpstarka kunder. Området är tabu. Ingen vet hur omfattande verksamheten är”.¹⁰⁰ En manlig prostituerad beskriver marknaden som lukrativ och ifråga om hans upplevelser så säger han att han trivs, tjänar en hel del pengar och tar enbart kvinnliga kunder – vilka beskrivs som medelålders heltidsarbetande singlar, inte helt olikt föregående artikel. Han tycker dock att ”böghandeln” är helt fri och smutsig. Han beskriver sig som heterosexuell, vältränad, trevlig och sympatisk.

I artikeln intervjuas också Karin Pramberg vid prostitutionsgruppen i Malmö. Hon menar att man inte vet hur spridd manlig heterosexuell prostitution är och betonar att det är lika kriminellt att köpa oavsett kön. Hon refererar också till en dansk studie som visar att manliga könssäljare efter en tid mår lika dåligt som de kvinnliga.

Kommentar

När den här artikeln skrevs har det varit förbjudet att köpa sex i nästan 4,5 år, ändå måste det betonas att det faktiskt är olagligt *för kvinnor också*. Man kan tänka sig att Pramberg upplever att många tycker att det är lite mer okey för en kvinna att köpa av en man. Även detta kan relateras till Connell och Hirdman: Genom att det finns en ojämlikhet i samhället kan man resonera att om en underordnad gör något mot en överordnad så får det inte lika allvarliga följder eller ses som lika allvarligt. Borde det göra det? Åter igen kan vi ställa frågan om den inbördes maktordningen förändras av att det är en man som säljer och kvinna som köper. Vi såg i den historiska bakgrunden hur Bjelle visade att den som säljer sex inte per automatik behöver ses som ett offer. För den homosexuellt manliga prostitutionen beskrevs säljaren med etiketter som ”utlevd sexualitet” och ”affärsverksamhet” något som överhuvudtaget inte var förekommande för den sexsäljande kvinnan.

Sedan refererar Pramberg till en dansk undersökning där det kommer fram att de manliga könssäljarna mår lika dåligt som kvinnliga och har lika svårt att upprätta ett naturligt socialt och sexuellt levnadsmönster. Åter igen måste man alltså påtala att män också mår dåligt. Det är inte självklart. Möjligen kan detta relateras till Hirdmans teori. När mannen uppfattas vara

⁹⁹ Klint, L. (2003-05-22). Kvinnor köper sex på nätet ”Jag finns att hyra för kvinnor som behöver sällskap eller andra tjänster, *Kvällsposten*, s. 9 – Sektion: Nyheter – Del:1.

¹⁰⁰ 2003-05-22 *Kvällsposten*.

norm får man svårt att se mannen i en offerposition. Det verkar som att det grundar sig i en könsförståelse där män ska vara tåligare.

Det nya som kommer fram är hur man framställer olika nivåer i prostitutionen – den blir inte en avskild endimensionerad företeelse. Säljaren fördömer den homosexuella prostitutionen som ”fri och smutsig”. Han känner att han befinner sig i toppen av prostitutionshierarkin, dels för han är heterosexuell man (norm) och dels för att han säljer det heterosexuella sexet (norm). Genom att han bara tar kvinnliga kunder utmanas aldrig hans samhällsposition vilket troligtvis resulterar i en känsla av att inte vara offer. Åter igen ser vi också hur den prostituerade sätter spelreglerna – i detta fall vilka kunder han tar emot. Man tänka sig att känslan av kontroll är viktig vilket bidrar till att man inte känner sig som offer. Vi vet dock inte om han är öppen med att han prostituerar sig.

Vi ser här hur man för första gången talar om en internetprostitution. Man kan tänka sig att det har blivit ett allt vanligare fenomen i och med internets utbredning och något som artikeln vill belysa.

2007-11-27 – Expressen: Man 34¹⁰¹

Artikeln är skriven av en manlig sexsäljare. Vi får reda på mycket kring varför han säljer sex men också en hel del kritik mot det han beskriver som den ”traditionella synen”. Han är 34 år, civilekonom och mellanchef på ett större svenskt industriföretag, lyckligt gift med 3 barn, stabil ekonomi, god hälsa och en ganska okomplicerad barndom. Han har sålt sex under några års tid och använder sig av internet. Det är ytterst få som känner till att han är sexsäljare men bland de som gör det finns hans fru. Anledningen till att han skriver anonymt är p.g.a. att alla prostituerade är offer för stigmatisering, vilken han menar är den effektivaste härskarteknik då den gör alla till offer. Han har ett intressant resonemang om att inte passa in i mallen:

Kanske – eftersom jag är man – så räknas jag inte som en ”riktig” prostituerad /.../ den enda ”riktiga” horan tycks vara den misshandlade, drogberoende kvinnan med taskig uppväxt och klen omdöme. Den horan som tjänar som argument då sexpuritanerna vill klä sin unka kvinnoyn och sexuellt fientliga agenda i mer politiskt korrekta termer.¹⁰²

Detta är också anledningen till att få vet om hans prostitution. Han menar att de ”riktiga” syns mer än andra prostituerade vilket gör att bilden av den ”trasiga tjejen” finns hos de flesta även om bara en minoritet lever så.

¹⁰¹ Okänd författare. (2007-11-27). Därför säljer jag sex, *Expressen*.

¹⁰² 2007-11-27 *Expressen*.

Att han började med prostitution beror på hans intresse för sexualitet och en dragning åt det tabubelagda. Han skriver tydligt att det inte har med pengar att göra. Han kommer också in på homosexualitet och kriminalisering: ”Att mina kunder betraktas som kriminella känns lika olustigt som att homosexualitet eller otrohet i vissa länder anses brottsligt”.¹⁰³

Han ser inte på sexuella tjänster som vilka tjänster som helst, exempelvis massage eller hårklippning, då sex är mer personligt och berör mer. Därför anser han att det är viktigt att kunna välja sina uppdrag, han väljer exempelvis bort att sälja till homosexuella eller delta på möhippor.

Vad får vi då reda på om sexköparen? Många av hans kunder är karriärkvinnor i 40-50 års ålder som, enligt honom, är vana att betala för vad de vill ha. Han menar att de föredrar kvalitet och valfrihet framför det ”konventionella dejtandets tidskrävande och osäkra utfall”. Han menar att de är ute efter sexuell stimulans utan någon relation eller känslomässig bindning. Vissa tycker bara det är kul att prova på eller ser handlingen som ett slag för feminismen. Han tar också emot par som vill prova på trekant eller arrangerar av gruppsex. De flesta är dock ute efter sexuell njutning med en man.

Kommentar

Även här får vi en bild som är långt ifrån bilden av ett offer. Vi får inte reda på så mycket om sexsäljarens utseende – vilket kan bero på att det är den prostituerade som står för artikeln. Åter igen kan vi relatera till hans överordnade position i samhället med begreppen *Makt*, *Katexis* och *Deltagande*. Hans position borde också stärkas av hans bakgrund: både det att han är mellanchef på ett svenskt företag och att han har en god ekonomi.

För första gången får pengarna en undanskymd roll. Här är det istället sexualiteten och dragningen åt det tabubelagda som är drivkraften. Även här kommer det fram att mannen kan välja sina spelregler: Han väljer sina uppdrag och går inte med på vad som helst. Detta har vi sett genomgående. Hans kunder passar väl in på det vi tidigare har fått veta genom artiklarna, främst rör det sig om äldre kvinnor med fullt upp i karriären.

Något som även framkommit i tidigare artiklar är att sexsäljandet hålls hemligt. Förklaringen ”Man 34” ger är att det beror på samhällets stigmatisering. Han står för det han gör men inte tillräckligt för att vara öppen med sitt sexsäljande. Detta kan vi, likt tidigare, koppla till prostitutionens status i samhället, vilket enligt Hirdmans genusteori skulle kunna

¹⁰³ 2007-11-27 Expressen.

härledas till att det är en ”kvinnlig” arena i ett samhälle där mannens arenor är norm. Hur påverkas mannen av att särskiljandet hotas? Man kan tänka sig att genom att kunderna är kvinnor och sexet därför normaliserat blir effekten mindre, även om vi ser att han inte är öppen med säljandet. Särskiljandet hotas alltså inte lika mycket som om en man gått in i kvinnans ställe och sålt till män.

2010-01-21 – Folkbladet: Johan, 27¹⁰⁴

I den här artikeln får vi bekanta oss med Johan och Elin. Det är dock Johan som mitt fokus ligger på. Han är 27 år gammal och började sälja sex när han var arbetslös och hade då en flickvän. Han har hållit på ett halvår och man får reda på att det gått så bra att han inte längre behöver söka jobb. Han träffar endast tjejer och en hel natt kostar 20 000 kr (!) plus tillägg för resa, hotell, mat och dryck. Han säger att han tjänar ett par 100 000 kr i månaden och skulle kunna tjäna mer om han ville. På frågan om det är värt det och om han inte mår dåligt svarar han:

Pengamässigt är det värt det. Det är den psykiska biten som är jobbig, speciellt i början då jag hade flickvän. Det var jobbigt att ha sex med någon som jag inte var tillsammans med. Det är alltid upp och ner med måendet.¹⁰⁵

Men på frågan om han aldrig har ångrat sig svarar han nej. Han tror att han kommer att fortsätta ett halvår till.

Precis som många i artiklarna håller de detta hemligt. Elin säger att annars skulle folk börja titta snett och man kan tänka sig att Erik håller med om det. Han fyller också i att det inte är så stor skillnad mot att gå på krogen för att få sex – då känner man heller inte personen.

Om kunderna får man reda på att de till största del består av äldre ”överklassdamer” och att de vill ha en vad han benämner som en ”toyboy”, d.v.s. en ung älskare. Att kvinnorna köper sex tror han också har att göra med spänningen.

Kommentar

I den här artikeln kommer inte aktörsrollen fram lika tydligt som i de föregående även om man är långt ifrån en offersroll, vilket kan härledas till hans överordnade position i samhällets könshierarki. För första gången hör vi någon prata om att den ”psykiska biten” är jobbig. Dock beror det inte på att han säljer sin kropp utan dels på att han i början hade flickvän och

¹⁰⁴ Okänd författare. (2010-01-21). Johan, 27, säljer sex till kvinnor, *Folkbladet*.

¹⁰⁵ 2010-01-21 Folkbladet.

dels grundar det sig i att ha sex med någon man inte är ihop med. Möjligen är det orsaken till att han bara ska hålla på ett halvår till. För honom är det pengarna som är drivkraften. Han tycks tjäna väldigt mycket pengar. Rimligtvis kan man ställa sig aningen ifrågasättande till de summor han talar om. Att säljandet hålls hemligt kan åter igen relateras till prostitutionens status.

2010 – 09- 02 – Dagens Nyheter: Erik 24¹⁰⁶

Här får vi träffa Erik 24. Man får veta att han har gått ett yrkestekniskt program på gymnasiet i Stockholmsområdet. Även här får vi en beskrivning av utseendet: ”Han ser ut som vilken svensk kille som helst, ledigt klädd i jeans och collegetröja med en normal kroppsbyggnad”.¹⁰⁷ Allt började med att han fick beröm i sängen och någon påtalade att han borde ta betalt. När han sedan lärde sig göra hemsidor gjorde han en manlig escortsida. Sedan gick det så bra att han kunde säga upp sig från jobbet! Han har planer på att fortsätta några år till. Han går dock inte in på hur mycket han tjänar och han har inget ”fix price” utan det görs upp när han träffar kunderna. Ifråga om hans upplevelser har han aldrig varit rädd men ibland orolig – men då inte för personen som köper utan för att kundens pojkvän ska komma hem. Känns det inte rätt säger han nej. Han har heller aldrig känt sig utnyttjad utan tänder på att uppfylla andras fantasier. På frågan om han har något traumatiskt bakom sig svarar han nej och menar att den föreställningen beror på att folk förr stod på gatan och sålde sex. Han menar att han har lärt sig, när han jobbade utomlands på semesterort, att inte binda sig känslomässigt eller bli kär.

Han tycks inte skämmas för det han gör. Skulle han träffa någon skulle han bli tvungen att berätta med tiden. Man får reda på att en del tycker att det han gör är ”skithäftigt” medan andra har en mer pryd inställning.

Det vi får reda på om sexköparna är att det finns alla sorter: både studenter och de med framstående yrken. De flesta anser han ser bra ut. Den genomsnittliga åldern är runt 40 år men han har haft både 25-åringar och 60-åringar, vilket stämmer med bilden vi tidigare fått fram. Anledningen till att de gör det är många: Han menar att en kategori kvinnor tycker om att känna makt och ha kontroll. Det är också många affärskvinnor som ”inte har tid att sitta uppe halva natten och ragga i hotellbaren” då de kanske har ett tajt tidsschema. Andra kunder vill

¹⁰⁶ Letmark, P. (2010-09-02). Han lever på att sälja sin kropp till kvinnor, *Dagens Nyheter*, s. Insidan 38

¹⁰⁷ 2010-09-02 Dagens Nyheter.

bara att han följer med som sällskap och vissa ger bort honom i "present" till sin fru eller kompis.

Kommentar

Det intressanta här är att intervjufrågor ställs explicit i relation till kvinnorna och deras situation. Exempelvis frågor som "En del kvinnliga prostituerade kan träffa åtskilliga kunder på en och samma dag. Kan du det också?" och "Kvinnliga prostituerade lever under ett ständigt hot om våld. Är du någonsin rädd när du träffar en kund?". Att frågorna ställs kan tolkas som att det inte är självklart att han som manlig säljare ska ha liknande upplevelser. Vi ser också andra frågor som tyder på en gängse bild om prostitutionen: "Känner du dig aldrig utnyttjad?" och frågan om "traumatisk upplevelse". Vi ser ännu en gång att det inte kommer fram någon offerbild och vi kan åter igen relatera det till den manlige överordnade positionen där Connells begrepp som *Makt* (där Hirdmans teori också ingår), *Katexis* och *Delaktighet* är viktiga. Jag har tidigare lyft frågan hur mannens position förändras i säljsituationen (har han samma, hamnar på en likvärdig eller underordnad position?). För första gången ser vi hur en maktaspekt kommer fram. En del av hans kunder vill känna makt och kontroll. Detta indikerar på att det finns kvinnor som upplever att de har ett övertag.

Han har känt oro att kvinnans man ska komma hem. Det kan givetvis handla om att en olustig situation uppstår, men också att hans position hotas. Vi ser också här hur det åter igen handlar om att skapa sina egna spelregler: "känns det inte rätt säger jag nej" kan vi utläsa från texten.

2011-04-03 – Aftonbladet: Fredrik 25¹⁰⁸

I denna artikel intervjuas Fredrik som är 25 år. Han blir beskriven som att han ser bra ut men inte uppseendeväckande. Han är klädd i jeans, skjorta, slips och en stickad tröja. Artikelnen börjar med att påtala att fler män än kvinnor säljer eller har sålt sex.

Hans anledning till att börja sälja sex var för att testa. På frågan hur viktiga pengarna är svarar han först att det är de som betalar räkningarna men ändrar sig sedan och säger att han inte är beroende av dem då han har ett annat jobb. Dock låter de honom leva på en högre standard. Han är noga med att påpeka att han gör det för att han tycker om det och att det är viktigt att han själv bestämmer vilka han tar emot. Han känner sig absolut inte som ett offer och det enda han oroar sig för är om detta kommer fram när han befinner sig på en position

¹⁰⁸ Ahlberg, K. (2011-04-03). Han säljer sig för 1500 kr i timmen, *Aftonbladet*, s. 14.

där det inte är lyckat att det kommer ut att han säljer sex. Han tar mellan 1500 och 2000 kr i timmen beroende på tjänstens variation.

Angående sexköparna menar han att det inte finns någon typisk kund men oftast är de över 30 år och har rest och sett sig om i världen. Alla är inte välbärgade men några unnar sig ändå. Särskilt de som är blyga och inte är bra på att ragga. På frågan om han tror att hans kunder är rädda att gripas svara han att de inte är det och att han har pratat med poliser som säger att de inte bryr sig om kvinnliga sexköpare.

Tidningen har också med en liten faktaruta där man pratar med rådgivare. Där säger man att man ser trenden av att fler män annonserar ut sig till kvinnor och att kvinnor nu börjat söka hjälp för sexmissbruk. Man medger också att det fortfarande är problematiskt att se män som offer eftersom man fokuserat på kvinnor som offer och män som förövare. Att fler män säljer sex ställer världsbilden på huvudet, och man undrar var män ska kunna söka hjälp. I intervju med polisen säger man att man inte känner till så mycket om det här men att det är lika prioriterat. Dock får de inte in något ärende.

Kommentar

Inte heller nu ser vi någon offerroll frambringas. Istället får vi en person som är noga med att påtala att han gör något som han tycker om och att "han bestämmer". Ännu en gång tycks känslan av kontroll vara en viktig del för att mannen inte ska känna sig som offer. Detta underlättas rimligtvis av att befinna sig på en överordnad position.

Hur viktiga pengarna är för honom är lite ovisst. Först tycks de ha stor betydelse, sedan i artikeln ändrar han sig och menar att de endast tillför lyx i tillvaron.

Vi ser också nu för första gången att undersökningarna om att fler män säljer sex tas upp i reportagen. I detta fall skrivs det i inledningstexten. Det tas också upp i en separat faktaruta. Nu börjar man också se resultat som att fler och fler män annonserar ut sig och att även kvinnor börjar söka hjälp för sexmissbruk. Artikeln visar också en medvetenhet kring en allt för stereotypisk bild av sexhandeln. Åter igen ser vi också att polisen intervjuas, vilket vill påminna läsaren om att sexköp är kriminellt.

3.3 Sammanfattning

För manlig heterosexuell prostitution är den tidigare forskningen tämligen sparsmakad. Den nämns förvisso som prostitutionsform, exempelvis i Borgs utredning, men det finns inga forskningsresultat att luta sig tillbaka på. Den forskning om manlig prostitution som ligger

närmast är de forskningsresultat som finns för den manliga homosexuella prostitutionen, och därför kommer jag att relatera till dessa löpande i texten.

I en majoritet av artiklarna framträder den manliga säljaren som en aktör: d.v.s. att han har positiva upplevelser av att sälja sex. Detta innefattar att man känner njutning och inte behöver ”koppla ifrån” medvetandet vid samlag. Han känner att man gör det man vill och tycker inte att man har några problem med att prostituera sig. När uppväxtförhållandena väl nämns rör det sig om goda uppväxtförhållanden. Många hade också ett konventionellt arbete innan de började sälja sex. Inte i någon artikel får man bilden att mannen är ett offer. Vissa säger det explicit, för andra förstår man det av sammanhanget.

Sedan har jag visat hur man kan använda Connells begrepp som *Makt* (den prostituerade mannens överordnade position genom att vara heterosexuell), *Katexis* (heterosexuellt sex ses som det överordnade) och *Deltagande* (även om man inte befinner sig på en arena som reproducerar manlighet åtnjuter man ändå dess fördelar) för att få en ökad förståelse för dessa upplevelser.

Intressant är att de flesta ändå inte är öppna med att de säljer sex. Vi har sett i några artiklar att det endast är några få utomstående som känner till att mannen ifråga prostituerar sig. De förklaringar som kommit fram är att många upplever det som stigmatiserande och därför håller det hemligt. Jag har visat hur Hirdmans teori, som också innehåller en motsvarighet till Connells maktbegrepp, har gett oss verktyg att förklara detta. Genom att prostitution traditionellt ses som en kvinnlig syssla ses det varken som norm eller något allmängiltigt och det är på denna arena som män nu agerar och deltar. Rimligtvis skulle detta deltagande försvaga den manliga hegemonin då det manliga och kvinnliga inte skils åt. Dock har jag fört ett resonemang om att den arena dessa män beträder inte riktigt kan likställas med den kvinnliga ”prostitutionsarenan”. Dels beror detta på *Katexis*: Genom att kunderna är kvinnor säljer man det överordnade heterosexuella sexet och dels beror det på att man redan från början har en överordning i samhället. Dock ses det fortfarande som något stigmatiserande då det uppfattas som en kvinnlig syssla. Givetvis kan det också ha att göra med kundunderlaget. Man kan tänka sig att kunderna inte vill gå till en säljare som är öppen med sitt sexsäljande, vilket dock befäster prostitutionens låga status.

Vad är det då som får dem att börja? Något som finns med i nästan alla artiklarna, och är genomgående för hela perioden, är pengar.¹⁰⁹ Dock har pengar olika roll att spela för de olika männen. Några hade prostitution som heltidssysselsättning medan en annan har det som en bisyssla. Det handlar alltså inte nödvändigtvis om en inkomst för att överleva, många hade ett konventionellt arbete innan de började sälja sex. Detta går i linje med de slutsatser som Salihu och Carlsson fick fram i sin uppsats och även RFSLU utredningen *Sex män säljer*.

I artiklarna ser vi också en annan återkommande orsak, nämligen *sexualiteten*. Männen beskriver gärna att de har en ”ovanligt stor” sexualdrift. Exempelvis hade vi Jörgen i Expressen som ”alltid hade haft ett stort sexuellt behov” och hellre hade sex ”sju gånger om dagen än sju gånger i månaden”.¹¹⁰ Den heterosexuella prostitutionen tycks alltså överensstämma med de slutsatser Bjelle kom fram till för den homosexuella prostitutionen, där utlevd sexualitet och affärsverksamhet var två förklaringar till säljandet.

När man väl börjat sälja är det några som upplever att man på olika sätt agerar socialt stöd. Detta kom främst fram för Jörgen och Janne. Man känner att man hjälper kvinnorna. I utredningen *Män som säljer sex* nämns just detta. Där uttrycker man det som att känslan av att göra något bra också bekräftar den egna identiteten.¹¹¹

Vi ser också att det i nästan alla artiklar kommer fram att man är noga med att välja sina ”spelregler” och att de är de själva som bestämmer.¹¹² Möjligen kan känsla av kontroll mycket väl sägas höra ihop med om man känner sig som ett offer eller inte. Tidigare forskning stöder det resonemanget. I RFSL- rapporten *Män som säljer sex till män* tas just vikten av att ha en tydlig överenskommelse upp vilket leder till känslan av kontroll och trygghet. Genom att mannen befinner sig på en överordnad position kan man tänka sig att det är enklare att känna just kontroll och trygghet.

Den sammantagna bilden som framträder om heterosexuell manlig prostitution är att det finns en rad beröringspunkter för de forskningsresultat som finns för homosexuell manlig prostitution, bland annat RFSLU-utredningarna *Sex män säljer sex* och *Män säljer sex till män*. Exempelvis att man inte har svårt att ta sig in på den konventionella arbetsmarknaden,

¹⁰⁹ Det var endast ”Man 34” från artikeln i Expressen 2007-11-27 som tydligt uttryckte att det inte hade med pengar att göra.

¹¹⁰ 1993-02-07 Expressen.

¹¹¹ Sandin – Larsdotter – Jonsson 2010:32.

¹¹² Ett sådant resonemang var med för Expressen (1993), Kvällsposten (2003), Expressen (2007), Insidan (2010) och aftonbladet (2011).

inte haft en dålig uppväxt och det var viktigt att ha egna regler vilket kan tänkas ge upphov till kontroll och trygghet. Resultateten ligger också i linje med det Bjelles skrev i betänkandet som handlade om utlevd sexualitet och affärsverksamhet. Vi såg också, precis som Carlsson och Salihu kom fram till, att pengar och spänning kunde vara viktiga drivkrafter vilket man också tog upp i utredningen *Sex män säljer sex*.

Den gemensamma nämnaren för kunden är att det är en kvinna med en medelålder på ca 35 år och uppåt. Jörgen hade yngre kunder men de kunde ändå vara upp till 32 år. Även Erik i DN hade haft yngre kunder men genomsnittsålder låg på ca 40 år. Deras bakgrund varierar, dock nämndes ofta kvinnor som hade hög status i samhället.

3.4 Homosexuell prostitution

Fördelningen av totalt 17 artiklar som berör homosexuell prostitution ser ut så här:

År	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Antal	0	1	0	1	1	1	0	0	2	0	0
År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Antal	0	1	1	3	0	0	0	1	1	4	

Som vi ser är artiklarna relativt jämt fördelat under åren. De år som sticker ut är 2007 och 2013 med 3 respektive 4 artiklar. Det tycks vara så att man ser en viss förskjutning mellan forskning och när artiklarna skrivs. Det är inte forskningen i sig som leder till att en artikel blev skriven utan istället tycks det vara så att man först, av någon anledning, skriver en artikel och sedan letar upp olika rapporter. Exempelvis relaterade många artiklar från 2007 till forskning från 2004.

1994-08-09 Expressen: Niels 33 år¹¹³

I den här artikeln får vi bekanta oss med danske Niels 33 år som, enligt författaren, sålt sig till andra män i mer än halva sitt liv. Hans beskrivs med orden:

¹¹³ Jondelius, C. (1994-08-09). EXPRESSFAKTA Niels har sålt sig till andra män i 19 år. Allt var en lek tills en i gänget blev mördad, *Expressen* s. 203 – Sektion DAG – Del:1.

Det märks att Niels är van att göra sig omtyckt. Han är vänlig och charmig, ler med jämna vita tänder. Det hårda liv han levt har inte påverkat hans utseende. Hans ansiktsdrag är rena och kvinnligt veka, ögonen skiftar i olika gröna nyanser. Hyn är fin ¹¹⁴

Artikeln har en mörk ton vilket märks redan på underrubriken som är ”Allt var en lek tills en i gänget blev mördad”. I inledningen får vi reda på att han får panik av tanken på att sluta sälja sex då det är en del av hans identitet. Bakgrundsbeskrivningen är allt annat än positiv: Han sålde för första gången när han var 14 år i samband med föräldrarnas skilsmässa. Han började också festa mycket och träffade då mycket människor som underförstått varit en källa till kunder. Vi får reda på att han använt sig av heroin men slutat efter tre år för affärernas skull eftersom han visste att heroin plötsligt kunde påverka utseendet. Han har som författaren uttrycker det, levt i ”marginalen”. Att han levt ett destruktivt liv förstärks när författaren skriver ”vändpunkten kom när han blev uppsökt av socialarbetaren Eva”, alltså har hans liv befunnit sig i en negativ spiral.

Han säljer fortfarande sex men har fått allt svårare att göra så. Han berättar att han tidigare såg sig som en kille som hjälpte andra, men har nu börjat bry sig mer om sig själv. I slutet av artikeln kan vi dock läsa att han inte ångrar någonting men undrar vad som hade hänt om han inte fått kontakt med PAF (hjälporganisation för manliga prostituerade i Danmark) när han var 16-17 år. Artikeln ger ingen information om sexköparna. I artikeln kommer också två socialarbetare från PAF till tals och man kan läsa hur de bland annat hjälper de prostituerade att lösa en rad praktiska problem.

Kommentar

Här kommer vi in på Connells begrepp som *Makt* och *Underordning*, där underordning explicit rör relationen mellan män. I denna artikel befinner sig personen i maskulinitetens bottenkikt. Eftersom han är homosexuell befinner han sig på en underordnad position gentemot en heterosexuell man. Han säljer också – ur samhällets synpunkt – det underordnade sexet (Katexis). Dock är han genom sin läggning på en likvärdig position gentemot sina kunder, vilka man får man förmoda är homosexuella eller bisexuella män. Alltså skulle man utgå från att han varken har en överordnad eller underordnad position med in i säljandet. Avgörande faktorer för positionen i samhället är också parametrar som ålder och arbete – vilka kan kopplas till social status. En äldre person befinner sig på en överordnad position gentemot en yngre person. Det vi får veta är att han har haft en svår uppväxt vilket troligen

¹¹⁴ 1994-08-09 Expressen.

fick som följd att han började sälja sex vid en så låg ålder som 14 år. Den låga åldern borde rimligtvis medfört att han befann sig i en underordnad position gentemot köparen. Vi kan också förmoda att hans sysselsättning ger en låg social status gentemot kunder som förvärvsarbetar vilket bidrar till ytterligare underordning. Hirdman menar att det är mannen som är norm och utgör det allmängiltiga, där prostitution ses som en kvinnlig syssla av samhället. Vi får inte reda på så mycket om hans upplevelser förutom att han sett det som ett sätt att hjälpa andra men på senare tid börjat tänka mer på sig själv och fått allt svårare att sälja sex. Att man kan utläsa att han fått kontakt med två socialarbetare gör att artikelns offerkontext stärks – här har vi någon som mår dåligt och behöver hjälp – och manlig prostitution som socialt problem. Hirdmans teori tar också upp att manligt och kvinnligt inte får blandas, då särskiljandet stärker maskuliniteten. Här ser vi hur en man närmar sig en kvinnlig arena. Genom att han är homosexuell och säljer det underordnade sexet är hans manlighet redan ”försvagad”. Han riktar sig också till samma kunder som en majoritet av de kvinnliga sexsäljarna, d.v.s. män (även om man får förmoda att de här är homosexuella eller bisexuella män). Han betar sig på ett sätt som inte förväntas av honom, utan av henne.

1996-08-24 GP: Jens 18¹¹⁵

Från att i förra artikeln intervjuat Niels i Danmark har vi nu landat i Tyskland och närmare bestämt i Berlin. I den här artikeln får vi träffa Jens är 18 år men som började sälja sex vid 12 års ålder. Nu är han nära att vara för gammal för att sälja sexuella tjänster i det som benämns som ”pojktoprostitution” då kunderna vill ha unga pojkar, men är man sent utvecklad kan man hålla på tills 22–23 år. Jens beskrivs som lång, stilig och att han ser ut som en drömprins för tonårsflickor.

Vi får också reda på mycket om barndomen som, likt förra artikeln, också beskrivs som destruktiv: skolk från skola, barnhem, droger, problem med bostad etc. Han har för närvarande inte haft kontakt med sin familj på fyra år. Nu bor han tillsammans med sin 14 åriga flickvän i en tjänstebostad till en bar, där barägaren är en av flickvännens fasta kunder. Även hon är missbrukare och prostituerad samt beskrivs ha brunt hår, docklikt ansikte och att hon snarare ser ut som en svensk högstadieelev än prostituerad. Vi får också en beskrivning

¹¹⁵ Hagner, C. (1996-08-24). Små gossar, stora torskar. *Göteborgsposten*, s. 6.

av hans storebror Manfred: ”Hans kropp är tonårsaktigt slängig, han har blond snagg och stora oskuldsfulla blå ögon”¹¹⁶

Man intervjuar också en socialarbetare, Wolfgang, som tar upp problemet med pojkar som kommer från andra länder, såsom Polen och Rumänien. Han säger att deras uppväxt präglas av misshandel, kränkningar och övergrepp, svåra familjeförhållanden som får dem att rymma hemifrån.

Kommentar

Vi ser här hur en destruktiv bild kommer fram: problem med både familjen, bostad, droger och en låg debutålder. Personen ifråga har flickvän, vilket gör att han rimligtvis är hetero- eller bisexuell. Här skapas underordningen främst av den låga säljåldern men också att han säljer ”homosex” vilket Connell skulle säga är underordnat ”heterosex” (*Katexis*). Idag är han dock 18 år. Han befinner sig också på en kvinnlig och därmed underordnad arena med låg status i samhället. Enligt Hirdmans teori hotas därför isärhållandet mellan könen och också då mannen som norm. Vi kan tänka oss att kunderna har något arbete vid sidan av vilket medför en högre status i samhället och vilket förstärker deras överordnade position. Dock får vi inte explicit reda på hans upplevelser av säljandet. Bilden av offerskap förstärks när hans bror och flickvän beskrivs till utseendet. Ord som ”oskuldsfulla blå ögon” och ”docklikt ansikte” gör att man förstår att det finns en förförståelse hos författaren av hur en prostituerad ska se ut och det är inte som en ”svensk högstadieelev”. Även här är det socialarbetare som kommer till tals vilket indikerar på att prostitutionen först och främst är ett socialt problem.

1997-07-06 Aftonbladet: Dirk¹¹⁷

Här får vi träffa Dirk som extraknacker med att sälja sex. Vi har nu förflyttat oss till Holland. Dirk beskriver att han växt upp i ett harmoniskt hem med föräldrar som båda var akademiker. Vi får reda på att hans ansikte är en blandning av filmstjärnan Kevin Bacons och popstjärnan Marky Marks. Dirk jobbar på en escortfirma och säljer sin kropp för uppemot 30 000 kr per månad. Han började jobba i sin hemstad utanför Amsterdam när han var 17 år gammal. Efter första gången tänkte han ”Wow, det här var inte så farligt”. På frågan om prostitution är fruktansvärt svarar att han inte skäms för att han säljer sin kropp och att han gör vad han vill med den. Han beskriver säljandet som ett skådespel och något som han inte skulle göra om

¹¹⁶ 1996-08-24 Göteborgsposten s.3

¹¹⁷ Morgan Zaar, K. (1997-07-06). -De betalar bra, *Aftonbladet*, s. 26.

han inte tjänade så bra med pengar. Han säger att: ”Jag har inga problem med att koppla bort mina känslor och börja spela när jag ibland har sex med några av de vidrigaste män du kan tänka dig.”¹¹⁸

Det vi får fram om sexköparna är inte mycket. Hans första kund var en snygg man med vältränad kropp som gav honom dricks och tyckte om hans sällskap. Vi får också beskrivningen av en 75-årig man som var ”en riktigt rar och vänlig man”. I bildtexten får vi reda på att han haft tre svenska kunder vilka beskrivs som trevliga, ödmjuka, vänliga och att de behandlade honom med respekt. Inför framtiden hoppas han kunna sluta med sitt escortarbete och drömmer om en vacker flicka eller pojke att dela sitt liv med.

Kommentar

Bilden som här kommer fram skiljer sig från de två tidigare artiklarna. Hans uppväxt beskrivs som harmonisk och han tycks vilja poängtera att hans föräldrar är akademiker, vilket ger legitimitet till hans påstående.

Här får vi åter fram bilden av en självständig prostituerad. Han trivs med det han gör och tjänar bra. Han befäster dock bilden av att man ibland måste ”stänga av” för att kunna sälja sex och att det är ett skådespel. Likt tidigare resonemang befinner sig Dirk på en underordnad position i samhället. Han befinner sig också på en traditionellt sett kvinnlig arena. Ändå framträder en positiv bild. Det kan ha att göra med att man, även om man är homosexuell, försöker anamma ett manlighetsideal där det inte passar sig att ses som offer. Dessutom befinner sig hans kunder på en likvärdig nivå. Han hade också en relativt hög ålder när han började vilket gör att åldern inte blir en markör för underordning – en högre ålder ger högre status. Han säljer också via en escortfirma. Möjligen medför det att han är mer skyddad från tvivelaktiga kunder än om han sålt ”fritt” på gatan.

1998-12-07 Aftonbladet: Mattias¹¹⁹

I den här artikeln får vi bekanta oss med två sexsäljare – en kvinna och en man. Vi har nu förflyttat oss till Sverige. Dock ska jag fokusera på mannen, Mattias. Man börjar med att beskriva hans utseende, något som överhuvudtaget inte nämns för kvinnan: ”Mattias är en blond snaggad tjuugoårig kille med trevligt utseende. Lång, ganska välbyggd och klädd i jeans

¹¹⁸ 1997-02-06 Aftonbladet.

¹¹⁹ Drouge, U. (1998-12-07). -Vi säljer sex på internet, *Aftonbladet* s.19.

och randig tröja. Lite blyg”.¹²⁰ Om hans uppväxt får vi reda på att han är född i en mellansvensk stad i en arbetarfamilj där han för närvarande jobbar på ett varuhuslager. Hans kunder är till 95% män och beskrivs som män med bra jobb, proper klädsel och att de skulle kunna vara ”din chef.” Han beskriver sig själv dock som ”superhetero”. På frågan om han inte är rädd att råka ut för övergrepp svarar han att han är ganska stark och alltid har tårgasspray med sig, vilket gör att han inte är det.

När han får frågan om det finns någon nära vän eller anhörig som vet vad han gör svarar han: ”Det är min skamliga hemlighet. Varken min flickvän eller någon annan vet om det här – i så fall skulle jag få emigrera!”.¹²¹ Han menar också att det är lätt att fastna. Ofta har han tänkt att det var sista gången. I slutet rannsakar han också sig själv och menar att han nog hellre skulle jobba 12 timmar om dagen än att prostituera sig. Dock befinner han sig i en ekonomiskt svår situation. Hans lön räcker bara till räkningar och enligt honom är det ont om andra svartjobb.

I artikeln intervjuar man också en polis. Han tar upp farhågorna att prostitution ska underlättas med internet och att mycket prostitution kommer slussas över dit när kriminaliseringen av köparna träder i kraft. Ett annat problem är att datakunskapen är bristfällig på lokal nivå då prostitution via Internet är något nytt.

Kommentar

I den här artikeln kommer en dubbeltydig bild fram. Han vantrivs inte, tycks inte ha haft en destruktiv barndom, och är heller inte rädd att råka ut för övergrepp men skulle egentligen vilja göra något annat, dock behövs pengarna. Man kan utläsa att han ser sitt val av extraknäck som stigmatiserande. Han benämner det bland annat som ”min skamliga hemlighet”. Eftersom han beskriver sig som en heterosexuell man befinner han sig, enligt Connell och Hirdman, på en överordnad position – dock säljer han sex till män vilket ses som något avvikande och underordnat, det som Connell benämner som Katexis. Yvonne Hirdman menar att i genuskontraktet är det den heterosexuella mannen som är norm och bärare av vad som är allmängiltigt. Detta upprätthålls av att manligt och kvinnligt hålls isär. När också män säljer sex till män utmanas isärhållandet, eftersom han gör något som förväntas vara kvinnligt. Hirdman skulle säga att detta bryter mot normen vilket kan förklara känslor av skam vilket hör ihop med prostitutionens låga status. Genuskontraktet utmanas eftersom en man gör något

¹²⁰ 1998-12-07 Aftonbladet s.19.

¹²¹ 1998-12-07 Aftonbladet s. 26.

som inte förväntas av honom, utan av henne. Den manliga prostitutionen skulle kunna vara en konflikt i en ”gråzon”. Möjligtvis bidrar detta till ökade ”skamliga” känslor. Man kan också spekulera kring om han har med ett övertag in i prostitutionen genom att vara en heterosexuell man som också har ett vanligt arbete. Vi ser hur det manliga attributet ”styrka” bidrar till att han inte är rädd. Den här artikeln vill också belysa ett nytt sätt att sälja – via internet. Mycket av intervjun handlar om just det. En bild som också befästs av intervjun med polismannen. Att det är polisen som kommer till tals är också logiskt då lagen om sexköp snart kommer att träda i kraft.

2001-08-06 Aftonbladet: Mikko¹²²

I denna artikel har tonen om prostitution hårdnat väsentligt och vi befinner oss åter i Sverige. Här träffar vi Mikko som tidigare varit prostituerad och sålt sig till män. Eftersom han finns med på bild får vi ingen beskrivning. Hans uppväxt och upplevelser av att sälja sex är allt annat än positiva:

Precis som de flesta prostituerade utsattes Mikko /.../ för sexuella övergrepp som barn. Kränkningarna ledde till att han började leva destruktivt. I tonåren började han prostituera sig. /.../ Drog längre och längre ner i prostitutionen och missbruk till han slutligen drabbades av ett psykiskt sammanbrott. Det var först då han kunde börja bearbeta sina upplevelser i barndomen, och när han tagit sig igenom dem kunde han börja om på nytt.¹²³

Vi får reda på att hot och våld hörde till vardagen. Han blir heller inte upphetsad av det han gör och för att kunna sälja måste han koppla bort ”medvetandet om kroppen”. Man intervjuar också Agneta Borg, vid den tiden chef för uppsökarenheten i Socialtjänstförvaltningen som berättar att samtliga av de prostituerade som hon kommer i kontakt med har svåra traumatiska upplevelser bakom sig. Även hon kommer in på att de flesta blivit utsatta för sexuella övergrepp tidigt i ungdomen. Hon har aldrig träffat någon som prostituerat sig för att de gillar sex.

I den här artikeln kommer också en ny aspekt in: Prostitutionens koppling till den organiserade brottsligheten. Artikeln tar upp att det är vanligt att ynglingar hamnar i hallickens våld och att prostituerade som kontrolleras av hallickar utsätts för sadism och andra perversa handlingar av sina kunder. Artikeln tar också upp det omvända förhållandet: d.v.s. att

¹²² Gustafsson, T. (2001-08-06). ”Dokument: manlig prostitution. Det är svårast att försonas med sig själv, *Aftonbladet*.

¹²³ 2001-08-06 Aftonbladet.

sexköparna råkar illa ut. Man beskriver hur det på senare år funnits fall där rika välbärgade män blivit utsatta för rån och i några fall brutalt misshandlade samt mördade.

När man kommer in på sexköparen så får man reda på att de helst vill ha ungdomar och att polisen kommit i kontakt med minderåriga pojkar och flickor som prostituerat sig.

Man tar också upp rehabilitering och menar att oavsett kön tar det lika lång tid att reparera psyket. En annan intervjuad, Ann Wilkens, arbetar med att ta emot prostituerade män. Hon säger att alla känner sig lika förödmjukade, smutsiga och förbrukade. Man tar upp att det är ett problem att den homosexuella prostitutionen är så okänd och att den inte tas upp på samma sätt som den kvinnliga prostitutionen i media. Detta leder till att många tror de är ensamma. Även Mikko håller med om detta: Problemet har inte uppmärksamats tillräckligt och han ställer sig frågande till varför det ska vara så svårt för samhället att inse att denna typ av prostitution existerar och att det är ett stort socialt problem.

I artikeln ger man också plats för att visa vad lagen säger om prostitution. Kriminaliseringen är relativt ny vid den här tiden då den börjande gälla 1 januari 1999.

Kommentar

Som man ser är denna artikel främst inriktad på homosexuell prostitution men också barnprostitution. Vi får åter fram en ”offerbild” med destruktiv barndom, negativa upplevelser etc. Den destruktiva barndomen blir indirekt en förutsättning till att börja prostituera sig. Som jag nämnt tidigare befinner han sig på en underordnad position i samhället genom att han är homosexuell och säljer homosexuellt sex vilket är underställt det ”vanliga sexet”. Eftersom det är män som säljer sex upprätthålls heller inte isärskiljandet av könen eftersom prostitution ses som en kvinnlig syssla. I säljrelationen har han heller inget övertag då kunden är en man. En stor åldersskillnad, som i fallet med barnprostitution, bidrar till ytterligare underordning.¹²⁴

Vi ser också hur experter kommer in och menar att alla känner sig lika smutsiga och att man mår lika dåligt oavsett kön. Det är alltså ingen självklar uppfattning att män skulle må lika dåligt, det är något som måste påtalas.

Det nya här är att man tar upp kopplingen till kriminell verksamhet, något som Olsson påpekade var ett problem redan på 70-talet. Artikeln har dock sin tyngdpunkt på att beskriva prostitutionen som ett socialt problem även om kriminaliseringen synliggörs genom att en

¹²⁴ Ett liknande resonemang kan i huvudsak föras för artikel Andersson, M. (2007-02-24). Prostituerad narkoman blev frälst politiker, *Expressen*. Där får vi träffa Dan /.../ som började dricka sprit som tioåring och sedan fastnade i tyngre droger, vilket sedermera finansierades genom att sälja sex. Här kommer det alltså fram en tydligare koppling till missbruk.

polis kommer till tals, kopplingen till brottslighet tas upp samt att en faktaruta finns med som informerar om lagen. På så sätt följer artikeln samhällsutvecklingen.

2001-10-07 Sydsvenskan: 16-åriga Nicklas¹²⁵

I den här artikeln intervjuas den 16-åriga Nicklas som har en bakgrund inom prostitution/barnprostitution. Han började när han gick i nian:

Det var när Nicklas gick sista terminen i nian som han blev uppraggad av vad han då inte visste var en hallick på en nattklubb i Malmö. Eftersom Nicklas behövde pengar sa han ja när man frågade om han ville ställa upp på ett par bilder¹²⁶

Han tjänade mellan 150-500 kr i timmen plus dricks som varierade mellan 0 och 2000 kr. Åter igen får vi en utseendebeskrivning: ”Han är klädd i jeans och tröja och sätter sig ledigt på en av köksstolarna. Det är svårt att tro att den här tonåringen deltagit i avancerade sexshower framför en manlig homo- och bisexuell publik”.¹²⁷

Ifråga om upplevelser har vi redan i början av artikeln fått reda på att han utnyttjades. Sedan kan vi läsa att han i början tyckte det var coolt och spännande men att det sedan äcklade honom. Han vill då bara duscha och gå och lägga sig och sova. Efter han hade slutat hände det också att han blev hotad. Ifråga om hur pojkarna ska vara får de inte vara för gamla men heller inte för unga.

Det vi får reda på om sexköparna är att de är svenska medelålders affärsmän s.k. ”kostymmänniskor”.

Även här får vi en faktaruta om vad lagen säger, både gällande prostitution och filmning. Vi får också läsa att sexköp på nätet utreds. Där får vi reda på att polisen inte känner till att pojkar i Skåne utnyttjas för prostitution med hjälp av internet. Här tar man också upp hur internet börjar bli en del av sexhandeln.

Kommentar

Här har vi åter en artikel som berör barnprostitution (eller pojkprostitution som det också benämns). Även om han säljer sex och shower till homosexuella så legitimeras hans underordning gentemot kunden av hans unga ålder. Underordningen förstärks ytterligare av köparnas beskrivning, att de är ”kostymmänniskor” indikerar att de har en viss status i samhället. Vi ser också att särskiljandet av könen hotas, och därmed mannen som norm. Han

¹²⁵ Elfström, N, Sandström, L. (2001-10-07). 16-åriga Nicklas sålde sex, *Sydsvenskan* s. 40 – Sektion A.

¹²⁶ 2001-10-07, *Sydsvenskan*, s. 40.

¹²⁷ 2001-10-07, *Sydsvenskan*, s. 40.

upprätthåller inte den manliga normen när han säljer och man kan tänka sig att han då hamnar på en kvinnas status.¹²⁸

Vi ser också här hur man intervjuar en polis och inte en socialarbetare. Fokus vill riktas mot att det är kriminellt.

2005-05-27 Expressen: Johannes¹²⁹

Det här är en artikel skriven av Johannes med fyra år i branschen där han dels tar upp prostitution och dels kritik mot sexköpslagen. Bland annat skriver han att ingen har slutat på grund av kriminaliseringen och att socialarbetare menar att den förvärrat situationen.

Här får vi inte en beskrivning av utseendet vilket är logiskt med tanke på personen också är artikelförfattaren. Han beskriver sina upplevelser som positiva:

Jag har sålt sex till män i fyra år nu, och jag har inga planer på att sluta. Jag valde att lämna en stabil men tråkig kontorskarriär för den mer osäkra, men desto mer givande, prostitutionen. /.../ Och oavsett hur desperat jag ibland har varit har det alltid handlat om ett val jag gjort. Ingen har tvingat mig att göra detta.¹³⁰

Han tycker också att det alltid rört sig om samtycke mellan vuxna och menar att detta gäller för en betydande majoritet, både för prostituerade män och kvinnor och dem ”mitemellan”. Han menar också att många skulle uppskatta att sluta bli behandlade som barnungar som inte kan ta vara på sig själva. Han är dock medveten om att valet att sälja sex framstår som obegripligt för många.

Det vi får veta om kunderna är att de kommer från alla samhällsskikt och ofta tjänar över medelinkomst. De beskrivs som helt vanliga män som inte skulle drömma om att hota eller slå någon annan. Dock säger Johannes att man träffar ett och annat rötägg men det är ingen skillnad från när han jobbade på kontor. Kundens orsaker varierar: det kan bero på att de är ensamma och osäkra, att de har behov av äventyr eller avslappning eller att de helt enkelt är kåta och inte vill lägga tid eller pengar på att hitta någon på ”gratismarknaden”.

¹²⁸ Detta resonemang lämpar sig också väl för artikeln ”Näslund, A-S. (2007-11-22). Marcus: Jag säljer sex, *Expressen*”. Här får vi träffa Marcus som, likt Nicklas blev uppbyggd av äldre män vid den ännu lägre åldern, 14 år. Upplevelserna av sexsäljandet är likadana. I artikeln ser vi dock en koppling till forskning, man kan i en faktaruta läsa om Socialdepartementets undersökning från 2004 som visar att fler pojkar på gymnasiet sålt. I slutet av artikeln intervjuar de en psykoterapeut som menar att män som säljer är lika utsatta som kvinnor.

¹²⁹ Eriksson, J. (2005-05-27). Johannes Eriksson, homosexuell prostituerad: Sluta trakassera mina kära kunder, *Expressen*, s.4 – Sektion: FYR – Del:1.

¹³⁰ 2005-05-27 Expressen.

Kommentar

Åter igen ser vi en artikel där säljaren inte framställer sig som ett offer. Det är ett eget val och ingen annans. I detta fall var hans ekonomi säkrad men drivkraften var att bryta upp från den ”gråa vardagen” till den desto mer givande prostitutionen. Som tidigare nämnts går sexsäljande emot en gängse norm (kvinnan ska sälja) vilket förstärks av det underordnade homosexuella sexet. Det kan förklara att det är ”obegripligt” för många utomstående. Som homosexuell man befinner han sig på en likställd position med kunderna men som tidigare nämnts har en underordning upprätthållits genom säljarens låga ålder och frånvaro av konventionellt arbete. Dock började mannen i artikeln sälja vid en högre ålder och hade också tidigare en social position i samhället genom sitt arbete. Detta bidrar möjligen till att tonen är långt ifrån den som rådde i föregående artikel. I fråga om sexköparna så stämmer mycket av det vi tidigare fått fram även om man nu betonar att det är ”vanliga män” som inte är aggressiva.¹³¹ I den är artikeln blir författaren en kritisk röst för den utveckling som skett i Sverige ifråga om prostitution, där bland annat sexköpslagen blir hårt kritiserad.

2007-03-13 Sydsvenskan: Martin 30 år¹³²

Här får vi träffa Martin som är i 30-årsåldern och snart ska ta högskoleexamen. Det hela började med att han länge ville prova ”homosex” och började botanisera bland telefonlinjer för homosexuella. Detta var före internets tid. Hans syfte var att i smyg ha sex med män. Första träffen gav honom en kick. Till slut växte insikten fram att många är beredda att betala och han då lika gärna kan tjäna pengar om han ändå har sex. Under perioder han inte sålt sig har han snart börjat sakna det. Han fortsätter så länge han mår bra av det och fram tills han skaffar familj. För honom är det inte pengarna som är avgörande:

Allt som allt har han tjänat en kvarts miljon på att sälja sig. Ändå är inte pengarna avgörande. Det är, säger han, hans lust som driver honom. Martin beskriver sig som promiskuös, vilket innebär att han har mycket sex med många olika och tillfälliga partners. Förutom själva sexet blir han upphetsad av mötena, det diskreta smygandet, den snabba kontakten utan följder. Makt är också en bevekelsegrund. – Det ger mig en känsla av makt när männen sätter så mycket på spel för att ge mig pengar för att få suga av mig, säger han.¹³³

¹³¹ Ett liknande resonemang kan i huvudsak tillämpas på artikel: Sjö, B. (2006-01-17). ”Ny grupp män säljer sex till män via nätet Kristian, 24: Jag är glad att jag provade, *Sydsvenskan*, s. 6 – Sektion: A. men med undantag för att debuten framstår som mer oplanerad och att man inte vet om sexsäljandet hålls hemligt. I den artikeln ser vi också hur forskning om män som säljer sex börjat tas upp i media.

¹³² Jakstrand, M., Wagner, K. (2007-03-13). Martin säljer sex – för att han vill, *Sydsvenskan*.

¹³³ 2007-03-13 Sydsvenskan.

Han har aldrig råkat illa ut men är noga över vilka kunder han träffar. Hans åsikt om prostitution är att det är okey så länge ingen mår dåligt av det. Han menar att människans sexualitet ser annorlunda ut idag än för 10 år sedan. Idag experimenterar man mer: lägger upp bilder och har ”camshower”. Mår man dåligt menar han dock att man inte har någonstans att ta vägen eftersom de vuxna inte hinner med i förändringarna. Han efterlyser också en mer nyanserad debatt om sexualitet och prostitution. Han menar att alla inte mår bra av att sälja men att man ska utgå från dem det funkar för. Han tycker dock synd om kvinnorna som går på gatan och som samhället lämnat i sticket.

Han hemlighåller dock prostitutionen, dels för att det utgör en liten del av hans sexualitet och dels av rädsla för reaktioner och fördömanden.

Kommentar

I den här artikeln ser vi åter en aktörsroll komma fram. Vi ser även här att detta med att bestämma är viktig och att pengarna är den sekundära drivkraften i förhållande till hans lust. Han öppnar också upp en mer schatterad bild av prostitutionen, bland annat framstår gatuprostitutionen, vilket tidigare nämnts, som en prostitutionsform med lägre status än internetprostitutionen. Även en man som prostituerar sig kan alltså tycka att den sortens prostitution är tragisk. Här kommer ytterligare en ny aspekt in, nämligen en uttalad maktaspekt. Han upplever att det är han som har makten, och har då också ett maktövertag över köparen. Det är köparen som begår ett brott och utsätter sig för risk. Den positiva upplevelsen blir således en logisk följd av maktövertaget. Dock kan vi läsa att han hemlighåller sin prostitution med hänvisning av människors fördömanden. Detta kan vi, precis som tidigare, koppla till prostitutionens låga status i samhället som i sin tur kan härledas av att det är en kvinnlig arena – eftersom det då inte är norm är det heller inte något normalt eller allmängiltigt. Eftersom han hotar isärhållandet genom att beträda en kvinnlig arena, där han dessutom säljer det underordnade sexet, hotas också den manliga normen. Han betar sig på ett sätt som inte förväntas av honom, utan av henne.

2011-08-10 Metro: Jocke 17¹³⁴

Här har vi åter igen en artikel som börjar med att skriva att det är fler tonårskillar som säljer sex än flickor som säljer sex, men att det inte pratas om dem. Sedan får vi läsa om Jocke 17 år

¹³⁴ Okänd författare (2011-08-10). Jocke, 17, säljer sex för att dämpa sin ångest, *Metro*.

som började sälja sex för att dämpa ångesten efter att hans mor bröt med familjen. Han gjorde det också för att hjälpa sin pappa efter upprottet (vilket troligtvis syftar till ekonomiskt).

För honom var sex inget vackert vilket gjorde att han inte hade problem med att ”använda sin egen kropp”. Vi får dock senare reda på att han fortfarande säljer och vet att han kommer att behöva söka hjälp. Detta för att komma ur den onda cirkeln av bekräftelsebehov.

Det vi får reda på om kunderna är att de ofta har fru och barn. Han tror inte de skulle orka med misslyckandet att skiljas.

I nästa stycke talar de med olika professioner på området, exempelvis en socionom. Hon säger att det är ”alla typer” som säljer och att det inte är de utslagna missbrukarna som omvärlden tror. Dessutom kan de vara väldigt unga, 10-12 år, när de börjar. Orsaken sägs vara att man längtar efter bekräftelse och att uppvärdera en låg självkänsla. Hon menar vidare att sex kan användas precis som andra självdestruktiva handlingar. På frågan om vilka som ser dem svaras det ”ingen” och detta leder till att det inte finns någon förståelse hos myndigheter. De pratar också om att skamfaktorn är hög och att många inte vet vart de ska vända sig.

Kommentar

Här kommer en tydlig offerbild fram. Han säljer för att dämpa sin ångest och hjälpa sin far ekonomiskt efter att mamman bröt med familjen. Man ser åter hur en jobbig barndom finns med och som i detta fallet leder till prostitution. Vi får inte reda på upplevelser av själva säljandet men att det finns ett bekräftelsebehov bakom. Det har vi också sett i tidigare artiklar. För att förklara detta teoretiskt hänvisar jag till mina tidigare resonemang om bland annat sex som norm, överordning respektive underordning samt säljandet som en kvinnlig syssla. Artikeln vill också synliggöra männen som säljer sig med bakgrund av att enkätundersökningar visar att det är fler tonårskillar än tjejer som säljer. Genom att i slutet av texten intervjua psykologer och psykoterapeuter läggs tyngdpunkten på prostitution som ett socialt problem – inte kriminellt.¹³⁵ Här tas det också osynliggörandet upp som ett problem. Givetvis kan man spekulera i om detta är en konsekvens av de senare utredningarnas mer könspolitiska prägel.

¹³⁵ Det här resonemanget kan i stort även appliceras på artikeln Norlin Göthe, C. (2013-11-13). Män prostituerar sig i det dolda, *Corren*. Där är det dock Carl Göran Svedin, professor i psykiatri vid Linköpings universitet som får agera expert. En skillnad är dock att den dåliga barndomen leder till ett eskalerande drogmissbruk. Vi får också reda på att han utsattes för övergrepp av några äldre tjejer vilket ledde till vad han kallar ett ”skett sexuellt beteende” där han bland annat fantiserade om att bli utsatt för övergrepp.

2012-05-16 Västerbotten-kuriren: Olle¹³⁶

Olle, som här är i 25-årsåldern, beskrivs som en välvårdad kille med sneakers, jeans, blå T-shirt och en ”moderiktig” jacka. Artikelförfattaren blir förvånad över att han ser ut som ”vem som helst”. Han läser på universitetet och umgås med kompisar och familj. Han började sälja när han var 20 år och det är ingen i hans närhet som vet om att han säljer sex.

Det hela började med att han förstod att han var homosexuell. För honom var det tabu och han kände skam och hemlighöll det. Istället började han, via internet, ta kontakt med andra män att ha sex med. Han säger att han utvecklade en form av sexmissbruk. Sedan blev det att han testade att ta betalt. Första gången kändes det som en kick. Han säger att han inte gjorde det för pengarna eftersom han också hade ett vanligt arbete. Han kände sig heller inte som ett offer. Han har inte haft en jobbig barndom, att det alltid skulle vara så är en bild han vill ta död på. I början var det mer som en kul lek. Dock började han med tiden förstå att han tog skada av det, mer än han ville erkänna: ”Jag kände inte att det gick utför förrän det gått för långt”.¹³⁷ Flera gånger tänkte han att det skulle vara den sista. När den här artikeln skrevs hade han inte sålt på två veckor och hade inga planer att göra så, eftersom han vet att det inte är hållbart och att han skadar sig själv. Ifråga om prostitution är han för en kriminalisering då han tror att det skulle hindra många från att börja sälja.

Sexköparna beskrivs som mestadels äldre män som känner sig ensamma och inte har så lätt att träffa någon. Det finns dock också affärsresande, politiker, höjdare inom näringslivet och gifta familjefäder.

I artikeln intervjuar de också en polis där tyngdpunkten ligger på att barn och unga tjejer säljer sex och att det kryper ner i åldrarna. Han medger dock att prostitution är ett område där det finns mycket kvar att göra.

Kommentar

Här ser vi att mannen är medveten om att det finns många fördomar om prostituerade som han vill ta död på. Det hela börjar bra men successivt blir situationen destruktiv. Vi får dock inte reda på mer än att han började ”ta skada”.

¹³⁶ Turborn, Elin (2012-05-06). Olle studerar, tränar – Bara hans kunder vet att han prostituerar sig:

”Första gången var det en kick, *Västerbottens-kuriren*, s. 6–7

¹³⁷ 2012-05-06 *Västerbottens-kuriren*, s. 6

Vi ser dock hur homosexualitet är underordnat heterosexualitet. Det yttrar sig i att han känner skam vilket leder till att han börjar träffa män i smyg på internet. Detta utvecklas sedan till ett sexmissbruk som (aningens underförstått) ligger till grund för prostitutionen.

I den här artikeln är det en polis som får agera profession på området. Samtalet landar mer i hur prostitutionen yttrar sig och straffsatser, åter igen vill man belysa den kriminella kontexten.

2013-07-30 – Göteborgsposten: Erik¹³⁸

I den här artikeln intervjuas Erik som är 25 år. Hans liv beskrivs som många andras – han jobbar, tränar och har köpt sin första lägenhet men han säljer också sex.

Han säger att han alltid haft en öppen syn på sex och han kände att han ville ”lyxa” till vardagen ekonomiskt. Han har ofta sex med nya personer och har ett stort sexuellt intresse så en dag tänkte han testa på och ta betalt. Enligt honom är det pengarna och spänningen som lockar. Han säger att han får en kick av att möta en okänd man, dock får han inte ut något sexuellt av det eftersom han aldrig blir upphetsad. Han ser inget fel i det han gör. Längre kände ingen till att han sålde sex men för ett par veckor sedan talade han om det för en kompis. Kompisen tyckte att han skulle sluta eftersom han tror att Erik kommer kunna ta skada av det. Nu känns det dock som att han inte kommer att ångra sig. Det finns dock baksidor med jobbet: rädslan att bli påkommen eller att råka illa ut samt sjukdomar.

Det vi får reda på om sexköparna är att de flesta är män i 40 till 50-årsåldern med fru och barn hemma.

Artikeln vill också belysa att fler män säljer sig genom att ha en faktaruta med olika undersökningar från 2003 och framåt. Artikeln har också en intervju med forskaren Anneli de Cabo Y Moreda. Hon påtalar att man ofta tänker sig kvinnor som offer, andra former negligeras i debatten. Hon menar också att synen på män och kvinnor skiljer sig åt. Man kopplar ofta manlig prostitution till sexualitet – man ser det som att komma ut som homosexuell och upptäcka sin sexualitet. Dock menar Anneli att alla inte känner sig som offer och att några gör det för att man vill. De intervjuar också en socionom som menar att skadeverkningarna är samma oavsett kön. Vi får också träffa Petra Malmström som jobbar på MIKA-gruppen (organisation dit personer som sålt sex kan vända sig) i Göteborg. Hon säger att en av tio prostituerade är män och att det är mer tabu för män att sälja sex. Hon säger också

¹³⁸ Brevinge, N. (2013-07-30). 1 av 9 killar hade sålt sex – resultatet i en stor studie av män som har sex med män, *Göteborgsposten*, s.4–5.

att skadeverkningarna är desamma, och handlar främst om skam- och skuldkänslor samt om att känna äckel inför sin egen kropp.

Kommentar

I den här artikeln ser vi hur personens stora intresse för sex gjorde att han började sälja sex. Det är dock spänningen och pengarna som lockar honom att fortsätta. Han får också en kick i att träffa okända män. Han får dock inte ut något sexuellt av sitt säljande. Han tycks ha ett socialt liv och genom sitt arbete en position i samhället, vilket gör att man kan tänka sig att han är mer skyddad från att hamna i en underordnad position. Även om han står för vad han gör är det bara en kompis som vet om det. Åter igen kan vi föra tankarna till prostitutionens status. Det är mannen som utgör normen för det normala och det allmängiltiga men eftersom han befinner sig på en traditionellt sett kvinnlig arena, ses det som motsatsen. Det ingår heller inte som en accepterad föreställning att en man ska sälja till män då det, enligt *Katexis*, är det underordnade sexet. Även här intervjuas professioner som leder tankarna till att man vill belysa prostitutionen som ett nytt socialt fenomen och ett socialt problem. Åter igen påtalar man att skadeverkningarna är samma oavsett kön. I historiska översikten har vi sett att ett liknande resonemang finns med i 1993 års prostitutionsutredning.

2013-11-15 Dagens Nyheter: Dimitri¹³⁹

I den här artikeln får vi träffa tiggaren Dimitri, 25 år, som är rom och tiggare i Stockholm. Men han har också sålt sex till män som erbjudit pengar även om han är heterosexuell och har en fru. Anledningen till att han gör det beror uteslutande på pengarna och handlar inte om något sexuellt. Vi får dock reda på att han tjänade nästan 300 kr per dag som tiggare, vilket gav en månadslön på 7000 kr. Det är nästan sju ggr mer än vad hans mor tjänade på en klädfabrik hemma i Rumänien.

Första gången han sålde sig var i Madrid och efteråt kände han sig äcklig. Han har nu bestämt att aldrig mer ska en "äcklig gubbe" få köpa honom för pengar. Han är inte till salu längre.

Angående köparna beskrivs de som att de kan vara vem som helst. Ofta ser de städade ut och åldern kan variera från 30–50 men vissa har varit så gamla som 80 år!

De intervjuar också polisen i en artikel under och där har de fått information om att det går till så här. Dock menar han att det är främst yngre rumänska tiggare som man köper sex av.

¹³⁹ Höherberg, J. (2013-11-15). Sexköparna kommer fram när han tigger, *Dagens Nyheter*, s.5.

Han menar också att det ligger i sakens natur att socialt utsatta riskerar att hamna i prostitutionssvängen. Detta är dock inget som prioriteras i nuläget då det är två poliser som arbetar med prostitution och de hinner inte ens med sina vanliga områden.

Kommentar

Här har vi en heterosexuell man som har sålt sig för pengarna. Hans upplevelser är allt annat än angenäma. Även om han är heterosexuell säljer han det underordnade sexet. Själva säljandet bryter också mot det som är norm och allmängiltigt. I det här fallet befinner han sig också i en socialt utsatt position – där han saknar social status – vilket medför ytterligare underordning gentemot kunden. Men eftersom han också är heterosexuell känner han sig äcklad av det avvikande homosexuella sexet. Det är polisen som kommer till tals och även om man belyser ett ”nytt” sätt för sexköpare att tillskansa sig sexuella tjänster vill man rikta fokus på den kriminella dimensionen.

2013-12-05 Politism: Erik 20 år¹⁴⁰

Här får vi träffa Erik som då var runt 20 år och kommer från en liten ort där att vara homosexuell var otänkbart. Det började med att han kontaktade män på nätet men han hade inte en tanke på att börja sälja sex. Men det blev det enklaste sättet att träffa män på. Han var då 14 år. Han beskriver att han då var osäker och att man lärde upp honom och gav honom komplimanger. Pengarna struntade han i, istället blev det en extra komplimang av att de brydde sig så mycket att de var beredda att spendera pengar på honom.

Han beskriver hur hans sexmöten eskalerade från att bara ha sex med en person till att ha sex med flera. Han lovades extra pengar och vågade inte säga nej. Han var livrädd och visste inte vad han skulle göra. Han blev också bjuden på en resa till Grekland där det inte blev som han tänkt sig. Istället för sol och bad tvingades han ha sex med flera män, flera gånger om dagen och var livrädd att inte få komma hem. Någon gång lämnades han förnedrad på ett hotellrum. Han säger också att han fick lära sig att alla gay-män hade hårt och våldsamt sex vilket bevisades av filmer som de visade.

Han känner sig dock inte bara maktlös. I artikeln kan man läsa att: ”Man känner sig liksom ibland som en kung. Man har makt, på ett sätt. Männen, ja, alltså de som köper sex, de är sorgliga och patetiska”.¹⁴¹

¹⁴⁰ Okänd författare. (2013-12-05). Erik: ”När jag sålde mig var det okey att vara bög”, *Politism*.

¹⁴¹ Okänd författare (2013-12-05). *Politism*.

Det man får reda på om köparna är inte mycket. Han beskriver dem som sorgliga och patetiska. Detta då de gnäller om allt, om sin fru, sina barn, kollegor på kontoret. Det verkar alltså som att många har fru och barn. Han berättar att när han skulle ha sex med flera så var det bara en som var ”officiellt” homosexuell.

Även här nämner man forskningsresultaten om att unga killar säljer sig nästan tre gånger så mycket som tjejer.

Kommentar

Här ser vi åter en destruktiv bild komma fram. Genom att det inte fanns acceptans i hans by mot något som bröt den manliga normen blev sexsäljandet en konsekvens för att få sex. Tabu och bristande acceptans kan ses av en av de praktiker som skapar underordnande mellan olika maskuliniteter. Vi ser att han har en ung debut, endast 14 år gammal. Genom den unga åldern befann han sig i en underordnad position i behov av bekräftelse. Hans homosexualitet bidrog till ytterligare sårbarhet. Han beskriver att pengarna kom i andra hand. Underordningen befästes även av att det var flera män och att han var livrädd för att säga emot. Vetskapen om att män säljer sig i större utsträckning har fått genomslag i även denna artikel.

3.5 Sammanfattning

I en majoritet av artiklarna (12 av 17) kom vad jag kallar en ”offerbild” fram. Det handlar om dåliga uppväxtförhållanden, negativa upplevelser, sexuella utnyttjanden och ofta en låg debutålder. Detta var genomgående för hela undersökningsperioden. En destruktiv barndom och en låg debutåldern blir en del i konstruktionen av ”offret” då den framställs som intimt sammankopplad med att börja prostituera sig. Denna bild är tvärtemot den bild som kom fram för den heterosexuella prostitutionen. För den heterosexuella prostitutionen var det också vanligt med uttryck som att det var de som bestämde eller att de inte gjorde något mot sin vilja. För den homosexuella manliga prostitutionen ser vi överhuvudtaget inte sådana meningar komma fram. Genom att hamna i en underlägsen position kan man tänka sig att det svårt att få den tydliga överenskommelsen som leder till att man känner kontroll och trygghet

För att förklara detta har jag använt mig av både Connell och Hirdmans teorier. Här är begrepp som *Makt*, *Katexis* och *Underordning* viktiga. Man kan dock säga att parterna befinner sig på en liknande nivå, då båda parter ofta är homosexuella, men det som sedan skapar och legitimerar underordningen beror på parametrar som ålder, uppväxt och arbete. Som nämns hade många dåliga uppväxtvillkor, började sälja vid en låg ålder och hade

överhuvudtaget ingen annan sysselsättning som kunde uppvärdera deras sociala status. Genom att kunden var äldre – de beskrevs genomgående som medelålders män – och ofta hade en legitim sysselsättning legitimeras deras överordning. Det var inte helt ovanligt att man fick en bild av att det var män med hög status som var kunderna, exempelvis i Aftonbladet från 1998 och Sydsvenskan från 2001. Eftersom den prostituerade mannen från början befinner sig på en underordnad position i samhället i stort – beroende på begreppen *Makt* och *Katexis* – har man heller ingen ”draghjälp” utifrån dessa.

Ifråga om köparna tycks det vara många medelålders män som vill köpa yngre pojkar. Det fanns även en stor åldersskillnad mellan parterna gällande den heterosexuella prostitutionen, där den sexköpande kvinnan ofta var medelålders, men där var säljarens ålder betydligt högre. För att förtydliga: En 22-åring har ett större maktövertag mot en 12-åring än en 42-åring mot en 22-åring – trots att åldersskillnaden är större i det senare fallet. Vi får, för den homosexuella prostitutionen, i det närmaste ett maktförhållande mellan en medelålders man och ett barn medan kvinnorna föredrog yngre män. Denna skillnad anser jag vara viktig att belysa.

Precis som för den heterosexuella prostitutionen blir Hirdmans begrepp – mannen som norm och särskiljandet av arenor – viktiga för att förklara varför många väljer att hålla sitt sexsäljande hemligt och upplever en stigmatisering från samhället. I detta tillkommer också Connells begrepp som *Makt* och *Katexis* begrepp, som bidrar till ytterligare stigmatisering.

Ifråga om hur man upplevde att sälja sex är det många som beskriver att man känner sig smutsig eller förnedrad. Vi såg också de som var inte vågade säga emot. Som exempel kan nämnas Marcus från Expressen 2007 eller Erik från Politism 2013. Vi hade också Nicklas från Sydsvenskan 2001 som även fick motta hot efter han slutat. Detta gränsar till vad jag skulle kalla våld, ibland uttalat men ofta en rädsla för de våldshandlingar man kan tänkas få utstå om de inte gör vad som förväntas av dem. Just våld var också ett av fyra teman i Brunshot, Sydie och Krulls studie. Vi fick också se denna bild föras fram av s.k. ”experter”, exempelvis Ann Wikens från Proscentrum.¹⁴² Några påtalar också att de inte blir sexuellt upphetsade när de säljer sex utan måste koppla bort sitt medvetande från kroppen.¹⁴³

¹⁴² Hon kom till tals i Aftonbladet 2001-08-06,

¹⁴³ Exempelvis i Aftonbladet från 2001-08-06.

Många av männen tycks ha "halkat in" i prostitutionen utan att det planerats. Exempelvis hade vi Marcus och Nicklas från Expressen respektive Aftonbladet som blev uppraggade när de varit på väg någonstans. Om pengar nämns så upplever jag att det handlar om att man just då är i behov av pengar snarare än att man vill bli rik. I några fall handlade det om bekräftelse eller att finansiera sitt missbruk. Vi ser sällan, vilket var fallet med den heterosexuella prostitutionen, att det finns en spänning som driver eller att man explicit talar om att det skulle vara ett bra sätt att tjäna pengar på.

Den sammantagna bild som förmedlas i artiklarna om homosexuell prostitution är inte helt förenlig med senare års forskning och utredningar. I Britta Bjelles slutsats i betänkandet från 1995 kunde vi läsa att inom den manliga homosexuella prostitutionen såg man att det var köparen som var den stigmatiserade parten och den som utsätts för våld. Här ser vi istället det motsatta, det är säljarna som råkar illa ut precis som Bjelle menar är fallet för de kvinnliga säljarna. Endast i en artikel togs det upp om köpare som råkat illa ut, dock kom det aldrig fram i några intervjuer.¹⁴⁴ Bjelle menade också att det för säljaren istället kunde vara en blandning av utlevd sexualitet och affärsverksamhet. Vi ser att det för en del började med att få tillgång till sex och att det sedan för många blev en destruktiv situation. Men jag får inte bilden av att de manliga homosexuellt prostituerade ser sig syssla med någon affärsverksamhet. Vidare menar Bjelle att likheterna med den heterosexuella prostitutionen med en kvinna som säljare är skadeverkningarna och debuten. Det tycks däremot stämma.

I RFSLU:s undersökning *Sex män säljer sex* fick de fram att säljaren ofta hade en trygg homosexuell identitet och att prostitutionen förekommer under en begränsad tidsperiod med tydligt uppställda mål. De fick också fram att ingen var hemlös (och sålde sex av den orsaken), hade en svår finansiell situation, svårt att ta sig in på den konventionella arbetsmarknaden eller haft dåliga uppväxtvillkor. Det resultat som framkom i föreliggande studie skiljer sig från deras, främst gällande uppväxtvillkoren, avsaknaden av konventionellt arbete samt behovet av pengar. Att sexsäljandet varande under en begränsad tidsperiod stämmer delvis. De fanns både de som prostituerat sig tillfälligt och hållit på längre perioder. Ifråga om Borgs kategorisering stämmer mina resultat i stort med hans första och tredje grupp: att prostitution kan vara ett sätt att tjäna pengar och att finansiera ett missbruk. Att det kunde vara ett sätt att finansiera missbruk är en slutsats som också delas av Salihu och

¹⁴⁴ Det var i artikeln "Dokument: manlig prostitution. Det är svårast att försonas med sig själv" från Aftonbladet 2001-08-09 där man kunde läsa om att sådant förekommit i den löpande texten.

Carlsson. De hade också med hur övergrepp kunde utgöra en grund till att börja sälja sex, vilket vi såg i någon enstaka artikel. Borgs andra grupp – att prostitutionen varar under en tillfällig period – stämmer, som nämnts, delvis. Om männen hade en osäker eller klar homosexuell identitet, vilket var den fjärde och femte gruppen och som nämdes ovan, är svårt att svara på.

Men vi såg också artiklar inom den homosexuella prostitutionen som inte riktigt följde det ovanbeskrivna mönstret. I några av artiklarna (5 st.) får man inte fram en "offerroll" utan istället framträder en bild som har större korrelands med den bild som kom fram för den heterosexuella prostitutionen. Här handlar det om män som inte skulle säga att de är offer, har en positiv upplevelse, högre debutålder och upplever sig ha en stark sexuell drift. Vi ser också, likt den heterosexuella prostitutionen, att barndomen inte alls får samma utrymme och när den väl nämns beskrivs den som god. För dessa tycktes debuten vara mer planerad, men ofta börjar det med att enbart ha sex. Här stämmer alltså resultaten betydligt bättre med de som Eriksson och Knutagård kom fram till i *Sex män säljer sex* eller RFSLU-undersökningen *Män som säljer sex till män*. För dessa manliga homosexuellt prostituerade spelar möjligen pengar en tydligare roll, dock är de inte alltid den avgörande orsaken till sexsäljandet. Bland annat kan vi ta exemplet Martin som i *Sydsvenskan* 2007 menade att det dels var hans sexualitet (beskrev sig som promiskuös), dels de upphetsade mötena, och sist men inte minst tog han även upp makt som en bevekelsegrund. Detta kan, åter igen, relateras till betänkandet 1995 där man fick fram att sexsäljandet kunde ses som "utlevd sexualitet" och "affärsverksamhet".

4 Slutsatser och Slutdiskussion

Hur ska ett socialt fenomen som manlig prostitutionen förstås? Och hur ska de resultat jag kommit fram till tolkas? Fenomenet manlig prostitutionen måste förstås och tolkas i ett historiskt och kulturellt sammanhang. Det är också dessa sammanhang som gör den här uppsatsen till en uppsats i ämnet historia. Undersökningen har föregåtts av en lång och fyllig historisk bakgrund som ger möjlighet till kontextualisering. En viktig fråga att ställa blir: Är det nya grupper vi ser börjar uppmärksammas? Och om det är det, är det i så fall en slump att vi exempelvis ser en grupp kvinnliga sexköpare växa fram just vid den här tiden? Vi har sett hur larmrapporter om att fler manliga ungdomar säljer sex än sin kvinnliga motsvarighet börjat penetrera nyhetsflödet från 2003 och framåt och vi såg siffror på detta redan i utredningen *Sex i Sverige: om sexuallivet i Sverige 1996*. Hur ska vi förstå det och varför börjar det uppmärksammas och undersökas just då?

De manliga sexsäljarna består som bekant av två grupper: de som säljer till andra män och de som säljer till kvinnor. Om vi börjar med gruppen homosexuell prostitution så ser vi att den också var omnämnd i den historiska översikten, alltså har det även tidigare funnits vetenskap om sådan prostitution. Bland annat kunde vi se hur den homosexuella prostitutionen som fråga kom upp i Riksdagen 1958 och hade redan börjat uppmärksammas i Stockholm början av 50-talet. Gruppen nämndes också i de olika statliga utredningarna, propositionen *Kvinnofrid* och i senare tids forskning, exempelvis *Sex män säljer sex* och *Män som säljer sex till män*. Dock påtalas det förr ofta att detta var en liten grupp och att sådan prostitution tillhörde ovanligheten. När de sexualliberala vindarna för sexköp avtar och ett könspolitiskt perspektiv växer fram under 1970-talet är det den sexsäljande kvinnan som står i fokus. Det är hon som är utsatt och i behov av samhällets hjälpinsatser. Prostitution likställs med en kvinnlig säljare och manlig köpare. Möjligen är också det svaret på varför många är helt ovetande om den manliga prostitutionens omfattning. Att kunskapen tar tid att vinna insteg kan också ha att göra med samhällsutvecklingen i stort. Jag har tidigare tagit upp att det kan finnas en oförmåga att inkludera män i en offerkontext, istället blir han en aktör eller en affärsman – en konsult som gör det som faller honom in och som inte som i behov av samhällets räddningsinsatser. Detta gäller också för den prostituerade mannen. Fyledal och Hjalmar visade i sin forskning hur man i artiklar framställde mannen mer okritiskt som en aktör, något som överhuvudtaget inte förekom beträffande kvinnorna. Därför pratas det heller inte lika

mycket om männen som säljer (även om vi kunde se att gruppen fanns med i Borgs utredning). Och vad anammar man som man i samhället? Man kan också tänka sig att männen själva har svårt att sätta sig i en offerkontext då det krockar med samhällets manliga ideal. Dock får man heller inte fastna i sina egna föreställningar om prostitution och av den anledningen inte lita på berättelser där innehållet inte motsvarar den egna förförståelsen för fenomenet.

Hur är det då med den manliga heterosexuella prostitutionen och de kvinnliga sexköparna? Har jag något fog för att säga att det är en ny grupp vi ser växa fram eller har den alltid funnits? Och vad är det i så fall som gör att den gruppen uppstår vid den här tiden? När jag gjorde min historiska research fanns ingen kunskap om dem överhuvudtaget. I Borgs utredning nämndes visserligen sådan prostitution, men då med slutsatsen att det var tämligen ovanligt och fenomenet skulle tacklas genom att man ställde ”motfrågor”. I propositionen *Kvinnofrid* nämns heterosexuell prostitution med manlig säljare överhuvudtaget inte. Handlar det då om att vi inte lyst med ficklampan på de ”rätta” ställena? Precis som Wennberg skriver kan livet ses som ”bländverk” där verkligheten finns bakom. Kanske missar vi verkligheten på grund av dessa bländverk? Om det nu är som jag beskriver i min historiska översikt, att det könspolitiska perspektivet från 1970-talet växte sig starkare och kom att utmana den sexualliberala visionen (uppbackad av ett kriminologiskt perspektiv) fanns det helt enkelt inte plats för en heterosexuell manlig prostitution. Vi har också sett hur senare utredningar fått ett tydligare könspolitiskt innehåll. När Britta Bjelles betänkande överlämnades 1995 till den Socialdemokratiska regeringen fick den kritik för att sakna just ett könspolitiskt perspektiv – ett perspektiv som kom att få ökat genomslag i brottsbalken från 2005. Genom att vi föreställer oss fenomenet prostitution som att en man köper sex av en kvinna missar vi också resten av varianterna.

Något som dock skulle tala för att de kvinnliga sexköparna är en relativt ny grupp är att kvinnans position i samhället drastiskt har förändrats från 1900-talets början, där min historiska översikt tar sin början, och fram till nutid. Under 1950- och 60-talet gjorde kvinnorna på allvar sitt intåg på arbetsmarknaden och 1994 hade Sverige för första gången en helt jämställd regering. Inte alltför sällan hör man Sverige benämnas som ”världens mest jämställda land”. Den självständiga medelklasskvinnan eller frigjorda kvinnor med hög status har helt enkelt inte tidigare funnits eftersom deras tillträde till det löneupplyftande arbetet varit begränsat (av många säljare beskrevs de kvinnliga sexköparna just som medelklass/övre medelklass). Kvinnor har nu fått tillgång till tidigare stängda manliga arenor och därefter kanske börjat agera på ett sätt som inte förekommit tidigare. Detta skulle tala för att vi nu ser

en ny grupp kapitalstarka kvinnor, kanske vana att få det de vill ha, som nu beträder ”sexköpsarenan”. Att vi ser kvinnliga sexköpare skulle då kunna tolkas som att den ekonomiska jämställdheten mellan könen ökar. Dock är fortfarande vetenskapen om denna grupp liten. Under undersökningsperioden 1993 till 2013 har det varit ett jämt flöde av artiklar som berör manlig prostitution, dock såg vi att det var mer än dubbelt så många artiklar som berörde just homosexuell prostitution vilket indikerar att det är ett mer uppmärksammat fenomen. Dessa resonemang kan mycket väl kombineras. Det *förstnämnda* kan förklara vår senare tids ovetskap om de kvinnliga sexköparna respektive heterosexuella manliga sexsäljarna och det *sistnämnda* ger en förklaring för gruppens framväxt.

I inledningen av uppsatsen ställde jag frågan vad som kännetecknar den heterosexuella- respektive den homosexuella manliga prostitutionen och om man ser några skillnader dem emellan och vilka skillnaderna i så fall är. Sammanfattningsvis ser vi hur relativt olika bilder framträder för den heterosexuella respektive homosexuella prostitutionen. Där man i ca 70 % (12 av 17) av artiklarna om homosexuell prostitution såg en offerroll komma fram med destruktiv uppväxt, negativa upplevelser av säljandet och att man i vissa fall sålde för att finansiera missbruk var bilden närmast det motsatta för den heterosexuella manliga prostitutionen. Här framträdde istället en bild bestående av positiva upplevelser där pengar hade en tydligare roll att spela, man hade en god uppväxt, kände att det var man själv som bestämde och att prostitutionen var ett eget val.

Jag har analyserat dessa resultat utifrån Connells maskulinitetsteori och Yvonne Hirdmans genuskontraktsteori: alltså har jag försökt att anlägga ett strukturellt perspektiv på ett fenomen i vår tid och samhälle. På många sätt har det varit fruktbart. Teorierna har bidragit till att förklara och ge en ökad förståelse för maktrelationer mellan olika grupper och förhoppningsvis ger det en ny insikt om relationen mellan säljare och köpare. Kontentan av dessa teorier och den empiri jag prövat dem mot är att aktörsrollen tycks komma fram när säljaren befinner sig på en överordnad position gentemot köparen (genom att vara en man), vilket är fallet för den heterosexuella prostitutionen. Befinner säljaren sig på en underordnad samhällsposition (genom att vara homosexuell och tycka om det underordnade sexet), vilket ofta är fallet för den homosexuella manliga prostitutionen, kommer istället en offerroll att frambringas. Ofta skapades då en underordning i säljsituationen genom säljarens låga ålder, trassliga barndom och avsaknad av konventionellt arbete. I förlängningen innebär det att du kommer uppleva prostitution på olika sätt beroende på om du är man eller kvinna, homosexuell eller heterosexuell. Jag har också härlett prostitutionens status till Yvonne

Hirdmans teori om kvinnliga och manliga praktiker. Förutom att hon delar Connells maktbegrepp har hennes teori gett en förklaring till många sexsäljares upplevelse av stigmatisering liksom varför prostitution har den status i samhället som den har – prostitution ses som en traditionell kvinnlig arena och är därför inte norm vilket medför en låg status. Därtill är det en kvinnlig arena med låg status i sig.

Dock föll inte samtliga fall av manlig homosexuell prostitution in under ovanstående resonemang utan det finns ett utrymme för undantag och variationer. För den homosexuella prostitutionen såg man i 30% (5 av 17) av fallen en liknande bild som för den heterosexuella prostitutionen. Alltså finns det två grupper inom den manligt homosexuella prostitutionen. En viktig aspekt i de artiklarna där en positiv bild kom fram var männens senare debutålder vilket borde leda till ett mer jämlikt maktförhållande i säljsituationen. Det indikerar på att ålder är en viktig parameter för sexsäljarens upplevelser. Man kan också tänka sig att den positivare upplevelsen har att göra med att homosexuellas status har höjts i Sverige de senaste åren. Det har alltså blivit mer och mer accepterat i människors ögon att vara homosexuell. Mycket har hänt bara från 1996 då Connell skrev sin bok *Maskuliniteter*. Idag får homosexuella ett större medialt utrymme, ett exempel på detta är PRIDE-veckan i Stockholm men också senare års Gay-gala. Vi har flera etablerade kändisar som gått ut med sin homosexualitet. Att vara homosexuell har gått från att betraktas som avvikande till att bli alltmer normaliserat. Om statusen höjs kan man tänka sig att "offerbilden" minskar i dominans och att andra erfarenheter kommer fram. Men vi kan också vända på resonemanget; Genom att det fortfarande skiljer markant på upplevelsen av att sälja sex beroende på om du är homosexuell eller heterosexuell kan detta tolkas som att det är en bit kvar tills homosexuella uppnår samma status som heterosexuella män. Givetvis kan, vilket jag visat, fler parametrar spela in såsom yrke och ekonomi etc. Och även om statusen höjs för gruppen homosexuella kan det fortfarande uppstå en ojämlik säljsituation utifrån dessa parametrar, vilket även gör sig gällande för heterosexuell manlig prostitution. Men för att vara tydlig: Är man en homosexuell man har man från början "några minus att hämta in".

Finns det anledning att vara kritisk mot valet av teorier och den metod som används i föreliggande undersökning? En kritik mot teorierna skulle kunna vara att de kan te sig fyrkantiga och genom sina antaganden styra resonemanget. De förutsätter att vi accepterar att det finns en könspolitisk struktur i samhället, vilket alla kanske inte är överens om. En del skulle istället hävda att vetenskapen om hur utbredd den manliga prostitutionen är försvagar ett könspolitiskt resonemang som utgår från att kvinnliga prostituerade är en följd av ett patriarkat samhälle. Och kanske är parametrar som ålder, arbete och barndom viktigare för

säljarens upplevelser än om man är man eller kvinna? Teorierna fångar heller inte upp hur man fostras som individer i ett samhälle: Vad anammar man som heterosexuell respektive homosexuell man i samhället? Jag har tidigare tagit upp att det kan finnas en oförmåga att inkludera män i en offerkontext eller att männen själva har svårt att sätta sig i en offerkontext.

Ifråga om metoden har det sina fördelar att använda sig av tryckt material. Framst då de, till skillnad från djupintervjuer, ges en större möjlighet att tillskansa sig människors upplevelser och erfarenheter över långa tidsperioder (även om upplevelserna i den här undersökningen kom att te sig relativt lika över tid). Nackdelar är att man inte har samma kontroll som vid djupintervjuer, exempelvis på frågor och följdfrågor som ställs. Vid artiklar är beroende av en artikelförfattares formulerade frågor och tidningars agendor på ett sätt man inte är när man gör djupintervjuer. Det ska dock tilläggas att jag egentligen inte stött på några större problem med mitt teori- och metodanvändande och anser att de fungerat väl i undersökningen. Mina teoretiska perspektiv har kompletterat materialet på ett bra sätt.

Som jag visat i mina sammanfattningar för homosexuell och heterosexuell prostitution har jag både fått resultat som går i linje med tidigare forskning men också resultat som inte gör det. Som tidigare nämnts är gruppen heterosexuell manlig prostitution tämligen outforskad och jag har inte hittat någon forskning som riktar sig direkt mot den gruppen. Istället är det forskningen om homosexuell manlig prostitution som får tjäna som jämförelsematerial och delar av de resultaten passar väl in även för manlig heterosexuell prostitution. Bland annat slutsatserna i rapporterna *Sex män säljer sex* och *Män säljer sex till män*. Exempelvis såg vi att männen i vissa fall kunde agera socialt stöd, hade stor sexuell lust, god uppväxt samt att man inte gör något man inte känner för och därav har en tydlig överenskommelse. Flertalet hade eller hade haft ett arbete vid sidan av eller innan prostitutionen och hade således inte problem att komma in på den konventionella arbetsmarknaden. Vi såg också, precis som även Carlsson och Salihu kom fram till, att pengar och spänning kunde vara viktiga drivkrafter och var betydligt mer framträdande än för den homosexuella manliga prostitutionen. Det ligger i linje med det Bjelle skriver om homosexuell manlig prostitution i betänkandet från 1995: Att det rör sig om utlevd sexualitet och affärsverksamhet.

För den homosexuella manliga prostitutionen låg mina resultat inte alls i lika stor utsträckning i linje med tidigare forskning, främst gällande delar av rapporten *Sex män säljer sex* och delar av Bjelles slutsatser från 1995. Bjelle drog slutsatsen att det ofta var köparen som råkade illa ut inte säljaren som för den kvinnliga prostitutionen. I mina resultat tycks det istället vara köparen i den homosexuella prostitutionen som har övertaget, ofta beroende på att

köparen har en högre ålder och genom den status som ges av att ha ett konventionellt arbete. Det var inte ovanligt att sexköparna benämndes som män med hög status. Delar av Salihu och Carlssons slutsatser stöds dock, exempelvis att prostitution kunde vara ett sätt att finansiera missbruk. Beträffande resultaten om den manliga homosexuella prostitutionen i denna undersökning såg vi även beröringspunkter med vissa av Borgs kategoriseringar, exempelvis att prostitutionen är tillfällig och att man har missbruksproblem.

Som tidigare nämnts såg vi också att det fanns en grupp på ca 30% inom den homosexuella prostitutionen där jag fick fram en liknande bild som för den heterosexuella prostitutionen och därmed i större utsträckning hamnar i linje med tidigare forskning.

Hur ska det förklaras att mina slutsatser beträffande manlig homosexuell prostitution skiljer sig från tidigare forskning om homosexuella prostituerade män? Svaren på det kan endast bli spekulativa. Den mest uppenbara skillnaden är valet av metod där mycket av den forskning som bedrivits har använt sig av djupintervjuer medan jag använt mig av tidningsartiklar. Det är dock svårt att dra några långgående slutsatser på vilket sätt det kan tänkas påverka resultatet.

Även tidsaspekten, vilket främst gör sig gällande för Bjelles slutsatser som i år är 20 år gamla. Mycket av mitt material är alltså betydligt nyare och kanske har en del hänt på senaste åren. Den största förändringen torde vara sättet hur man väljer att träffas: Genom internets intåg har nya möjligheter öppnats. Nu behöver man inte längre stå på gatan eller gå till klubbar för att träffa kunder. Kanske har detta inneburit en förändring till köparens fördel? I mina resultat såg vi att ålder blev en viktig markör för underordning. En teori skulle kunna vara att sexsäljandet har krypet ner i åldrarna sedan Bjelle drog sina slutsatser. Borgs utredning är dock ännu äldre men där nämndes det inte något om relationen säljare och köpare. Värt att nämna är dock att vi såg beröringspunkter med de resultaten trots att de slutsatserna är långt över 30 år. Det är svårare att hänvisa till att det rör sig om tidsmässiga skillnader gentemot utredningen *Sex män säljer sex* som i år – då den publicerades i december 2005 – är 9 år gammal. Dock utgörs hälften av mitt material av artiklar från 2005 och framåt vilket skulle kunna ha en påverkan.

Man kan också tänka sig att slumpen kan spela in då det rör sig om små material. Kanske var det exempelvis så i utredningen *Sex män säljer sex* att de slumpvis utvalda sex männen tillhör de 30% där aktörsrollen kom fram tydligare? Som vi sett kan arbete ge status i samhället. Om vi tittar på de informanterna som användes i utredning *Sex män säljer sex* så var endast två relativt unga när de börja sälja sex (14 respektive 16 år) medan tre var över 20

år och en som funderade på att börja sälja var 25 år. Detta kan mycket väl spela in. Genom att ha en högre ålder kan man enklare få tillträde till konventionella arbeten, vilket i sin tur kan uppvärdera en säljares sociala status.

Något som återkommer för båda kategorierna prostituerade män i min undersökning är att båda grupperna höll sitt sexsäljande hemligt. Detta är en slutsats som också fanns med i *Män som säljer sex till män*.

När experter går ut och säger påståenden som ”alla prostituerade oavsett kön mår lika dåligt eller att ”alla känner sig lika smutsiga och förbrukade” finns det all anledning att ställa sig kritisk till sådana påståenden. Exempelvis stämmer det inte alls, vilket min studie visat, för den manligt heterosexuella prostitutionen. Man kan tänka sig att många av dessa uttalanden riktar sig mot just homosexuell prostitution då det ofta är den som synliggjorts. För den stämmer de i en majoritet av fallen, men långt ifrån alla.

Många nya frågor kommer också upp: Vad som kommer att hända om fler och fler heterosexuella män beträder prostitutionens arena? Hur kommer prostitutionsdebatten att påverkas om vetenskapen sprids att fler manliga ungdomar säljer sex än sin kvinnliga motsvarighet? Kommer vi se gruppen kvinnliga sexköpare öka? Och hur kommer det i så fall påverka det könspolitiska perspektivet med mannen som aktör och kvinnan som offer? Om vi ska tro Hirdmans teori behöver det dock inte bli så att prostitution kommer att ses som problem för (heterosexuella) män. Genom att mannen är norm och prostitutionen blir en arena där också den högst ställda mannen – den heterosexuella – deltar och som dessutom säljer det överordnade sexet kan mycket väl synen på prostitution förändras. Men då gäller det att vetenskapen om den heterosexuella mannen som sexsäljare sprids och synliggörs och att de i ökad grad beträder arenan. Istället för att vara något avvikande eller ett socialt och kriminellt problem blir det något accepterat. Delvis har vi redan sett bevis på detta genom att man resonerar olika gällande könen. Samtidigt har min forskning visat att upplevelserna skiljer sig beroende på just ditt kön och sexualitet, något som också funnits med i Bjelles utredning. Idag riktar sig lagstiftningen mot den säljande kvinnan.

Efter lite spekulerande är detta frågor som framtiden får utvisa och jag lämnar öppet för vidare forskning. Både manliga prostituerade med kvinnliga kunder och kvinnliga sexköpare (till båda könen) är ett tämligen nytt och utforskat område.

5 Litteraturförteckning

Artiklar, elektroniska

Okänd författare. (1993-07-02). Jörgen, 36, manlig prostituerad: Mitt hemliga tecken för Sockerbiten, *Expressen*, s.206 – Sektion: söndag – Del:1. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07

Jondelius, C. (1994-08-09). EXPRESSFAKTA Niels har sålt sig till andra män i 19 år. Allt var en lek tills en i gänget blev mördad, *Expressen* s.203 – Sektion DAG – Del:1. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07

Okänd författare (1994-08-09). ”Homosexuella prostitutionen ökar i Sverige”. *Expressen* s. 203 – Sektion DAG – Del:1. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07

Hagner, C. (1996-08-24). Små gossar, stora torskar. *Göteborgsposten*, s.6. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-17

Morgan Zaar, K. (1997-07-06). -De betalar bra, *Aftonbladet*, s.26. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07

Gustafsson, M, Harne, A. (1999-09-13). Kvinnor köper sex-tjänster av unga män – DEN NYA PROSTITUTIONEN ”Handeln har ökat genom internet”, *Aftonbladet* s. 9. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-17

Drougge, U. (1998-12-07). -Vi säljer sex på internet, *Aftonbladet* s.19. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-17

Wegerup, J. (1999-11-16). ”Jag tar 3000 för ett dygn”. Janne säljer sin kropp till gifta kvinnor, *Expressen*, s.104 – Sektion: Nyheter – Del 1. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07

Boisen, Frida. (2001-06-22). Kvinnor i karriären nya sexköpare, *Göteborgsposten* s. 9. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-17

Gustafsson, T. (2001-08-06). ”Dokument: manlig prostitution. Det är svårast att försonas med sig själv”, *Aftonbladet*. Hämtad från *www.aftonbladet.se*: 2014-04-07

Elfström, N, Sandström, L. (2001-10-07). 16-årig Nicklas sålde sex, *Sydsvenskan* s. 40 – Sektion A. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-97

Klint, L. (2003-05-22). Kvinnor köper sex på nätet. Jag finns att hyra för kvinnor som behöver sällskap eller andra tjänster, *Kvällsposten*, s.9 – Sektion: Nyheter –

- Del:1. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07
- Eriksson, J. (2005-05-27). Johannes Eriksson, homosexuell prostituerad: Sluta trakassera mina kära kunder, *Expressen*, s.4 – Sektion: FYR – Del:1. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-17
- Sjö, B. (2006-01-17). ”Ny grupp män säljer sex till män via nätet Kristian, 24: Jag är glad att jag provade, *Sydsvenskan*, s. 6 – Sektion: A. Hämtad från *Mediaarkivet*: Andersson, M. (2007-02-24). Prostituerad narkoman blev frälst politiker, *Expressen*. Hämtad från *www.expressen.se*: 2014-04-07
- Jakstrand, M., Wagner, K. (2007-03-13). Martin säljer sex – för att han vill, *Sydsvenskan*. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-17
- Okänd författare (2007-11-27). Därför säljer jag sex, *Expressen*. Hämtad från *www.expressen.se*: 2014-04-07
- Näslund, A-S. (2007-11-22). Marcus: Jag säljer sex, *Expressen*. Hämtad från *www.expressen.se*: 2014-05-06
- Okänd författare (2010-01-21). Johan, 27, säljer sex till kvinnor, *Folkbladet*. Hämtad från *Google*: 2014-05-12
- Letmark, P. (2010-09-02). ”Han lever på att sälja sin kropp till kvinnor, *Dagens Nyheter*, s.38 – Insidan. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07
- Ahlborg, K. (2011-04-03). Han säljer sig för 1500 kr i timmen, *Aftonbladet*, s.14. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07
- Okänd författare (2011-08-10). Jocke, 17, säljer sex för att dämpa sin ångest, *Metro*. Hämtad från *Google*: 2014-04-17
- Turborn, Elin (2012-05-6). Olle studerar, tränar – Bara hans kunder vet att han prostituerar sig: ”Första gången var det en kick, *Västerbottens-kurien*, s. 6–7 Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-17
- Okänd författare (2012-11-12). Fler unga män än kvinnor säljer sex, *Göteborgsposten*. Hämtad från www.gp.se: 2014-05-06
- Brevinge, N. (2013-07-30). 1 av 9 killar hade sålt sex – resultatet i en stor studie av män som har sex med män, *Göteborgsposten*, s.4–5. Hämtad från *www.gp.se*: 2014-04-17
- Norlin Göthe, C. (2013-11-13). Män prostituerar sig i det dolda, *Corren*. Hämtad från *Mediaarkivet*: 2014-04-07

Höherberg, J. (2013-11-15). Sexköparna kommer fram när han tigger, *Dagens Nyheter*, s.5. Hämtad från *www.dn.se*: 2014-04-17

Okänd författare. (2013-12-05). Erik: "När jag sålde mig var det okey att vara bög", *Politism*. Hämtad från *Google*: 2014-04-17

Böcker och tidskrifter

Borg, Arne et al., *Prostitutionsutredningen, Prostitution: beskrivning, analys, förslag till åtgärder*, LiberFörlag, Stockholm, 1981

Börjesson, Mats, *Diskurser och konstruktioner: en sorts metodbok*, Studentlitteratur, Lund, 2003

Connell, Raewyn, *Maskuliniteter*, 2. uppl, Daidalos, Göteborg, 2003

Connell, Raewyn, *Om genus*, 2., utvidgade och omarb. uppl., Daidalos, Göteborg, 2009

Dodillet, Susanne, *Är sex arbete?: svensk och tysk prostitutionspolitik sedan 1970-talet*, Vertigo, Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2009, Stockholm, 2009

Hill, Helena, "Jämställd men könlös. Kvinnors konstruktion av maskulinitet i svensk 1980-talspress": Fjelkestam, Kristina, Hill, Helena & Tjeder, David" (red): *Kvinnorna gör mannen. Maskulinitetskonstruktioner i kvinnors text och bild 1500-2000*, Makadam, Göteborg, 2013

Hirdman, Yvonne, "Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning": *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr 3 1988

Hirdman, Anja, *Tilltalande bilder: genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib aktuellt*, [Ny utg.], Atlas, Stockholm, 2006

Johansson, Thomas, "Från mansroll till maskuliniteter: en inledning": Ekenstam, Claes (red.), *Rädd att falla: studier i manlighet*, Gidlund, Stockholm, 1998

Lewin, Bo & Fugl-Meyer, Kerstin (red.), *Sex i Sverige: om sexuallivet i Sverige 1996*, 3. uppl., Folkhälsoinstitutet, Stockholm, 1998

Lorentzen, Jørgen & Ekenstam, Claes (red.), *Män i Norden: manlighet och modernitet 1840-1940*, Gidlund, Möklinta, 2006

Nilsson, Gabriella, *Könsmakt eller häxjakt?: antagonistiska föreställningar om mäns våld mot kvinnor*, Avdelningen för etnologi med folklivsarkivet, Institutionen för kulturvetenskaper, Lunds universitet, Diss. Lund : Lunds universitet, 2009, Lund, 2009

Thurén, Britt-Marie, ”Om styrka, räckvidd och hierarki, samt andra genusteoretiska begrepp”, i *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr 3-4 1996

Wenneberg, Søren Barlebo, *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*, 2. uppl., Liber, Malmö, 2010

Östergren, Petra, *Porr, horor och feminister*, Natur och Kultur, Stockholm, 2006

Elektroniska källor

Eriksson, Niklas & Knutagård, Hans, *Sexmänsäljer.se/x: nöje blir funktion*, 1. uppl., RFSL rådgivningen Skåne, Malmö, 2005, [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.rfsl.se/halsa/public/sexmansaljer.pdf> Hämtdatum: 2014-04-22.

Carlsson, Ulrika & Salihu, Edina, *Manlig prostitution – Ett tabubelagt fenomen*, Lunds Universitet, 2009. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=1414437&fileOId=1414447> Hämtdatum: 2014-04-27.

Gibbs Van Bruschoot, Erin & A. Sydie, Rosalind & Krull, Catherine, *Images of Prostitution: The Prostitute and print media*. *Women & Criminal Justice*, 10:4, 47-72, DOI: [10.1300/J012v10n04_03](https://doi.org/10.1300/J012v10n04_03) 2000 [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.tandfonline.com.ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1300/J012v10n04_03 Hämtdatum: 2014-05-14.

Fyledal, Sanna & Hjalmar, Sanne, *Nytta nöje eller offerskap? – mediabilder av manlig och kvinnlig prostitution*, Lunds Universitet, 2009. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=1488340&fileOId=1508227> Hämtdatum: 2014-04-27.

Olsson, Hanna, ”Från manlig rättighet till lagbrott: Prostitutionsfrågan i Sverige under 30 år”: Katarina Leppänen, *Tidskrift för genusvetenskap* 2006:4, s. 52-73 [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Ffojs.uu.se%2Ffojs%2Findex.php%2Fftgv%2Farticle%2Fdownload%2F2369%2F2121&ei=B9RYU7aDOKv9ygP8yoDwDg&usq=AFQjCNHMzYpdZ0QY7K9ASVXLEcytxh-27g&sig2=J6yay0yBrGsYerXkBb6B-Q&bvm=bv.65397613,d.bGQ> Hämtdatum: 2014-04-19.

Sandin, Niclas & Larsdotter, Suzanne & Jonsson, Jonas, *Män som säljer sex till män: Kartläggning av tankar och känslor kring att sälja sex*, RFSLU. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.rfsl.se/halsa/public/man_som_saljer_sex_till_man.pdf Hämtdatum: 2014-04-22.

Statens offentliga utredningar (SOU) 1995:15, *Sammanfattning av betänkandet
Könshandel*, [Elektronisk] Tillgänglig:
www.regeringen.se/content/1/c6/02/51/23/5ceff4b3.pdf Hämtdatum: 2014-04-05.

Statens offentliga utredningar (SOU) 2010:49, *Förbud mot köp av sexuell tjänst. En
utvärdering 1999-2008*. [Elektronisk] Tillgänglig:
www.regeringen.se/content/1/c6/14/91/42/ed1c91ad.pdf Hämtdatum: 2014-04-07.